

HAJDÚ-BIHARI

Világ proletárjai, egyesüljétek!

NAPLÓ

XXIV. ÉVF., 89. SZÁM
Ára: 80 fillér
1967. APR. 16., VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának május 1-i jelszavai

1. Világ proletárjai egyesüljétek!
2. Eljen május 1., a munkásosztály nagy nemzetközi harci seregszemléje!
3. Eljen a munkásosztály legyőzhetetlen eszméje, a marxizmus-leninizmus!
4. Eljen és erősödjék a szocialista országok népeinek egysége!
5. Forrón köszöntjük az 50 éves szovjet hatalmat! Testvéri üdvözlét a kommunizmust építő nagy szovjet népeknek!
6. Eljen a megbonthatatlan magyar-szovjet barátság!
7. Eljenek az emberi haladás élén küzdő testvéri kommunista és munkáspártok!
8. El a kezekkel Vietnamtól! Eljen és győzelmeskedjék az amerikai imperialisták ellen harcoló hős vietnami nép!
9. Eljen a népek egységes harca az imperializmus ellen!
10. Testvéri üdvözlét a szabadságukért és függetlenségükért harcoló népeknek!
11. Eljen a népek harca Európa biztonságáért!
12. Eljen a szocializmust építő magyar nép!
13. Forró üdvözlét a harmadik ötéves terv teljesítésén dolgozó munkásoknak, parasztnak, értelmiségieknek!
14. Eljen dolgozó népünk szeretett hazánk, a Magyar Szocialista Munkáspárt!
15. Eljen és virágozzék szeretett hazánk, a Magyar Népköztársaság!
16. Előre a IX. pártkongresszus határozatainak végrehajtásáért!
17. Előre az októberi forradalom 50. évfordulójának tiszteletére indult munkaverseny sikeréért!
18. Eljen a szocializmus és a béke! (MTI)

Moldvai vendégeink elindultak Budapestre

Magasszintű küldöttség indult el szombaton délelőtt Kisinyovból Budapestre, hogy részt vegyen a hazánkban rendezendő moldvai kulturális napokon. A küldöttséget Kirill Iljasenko, a Moldvai Szocialista Köztársaság Legfelső Tanácsa Elnökségének elnöke vezeti.

Ugyancsak Magyarországra utazott a moldvai Miorica és Mugurel művészeti együttes, valamint szolisták nagyobb csoportja. A moldvai vendégek előreláthatólag vasárnap érkeznek Budapestre. (MTI)

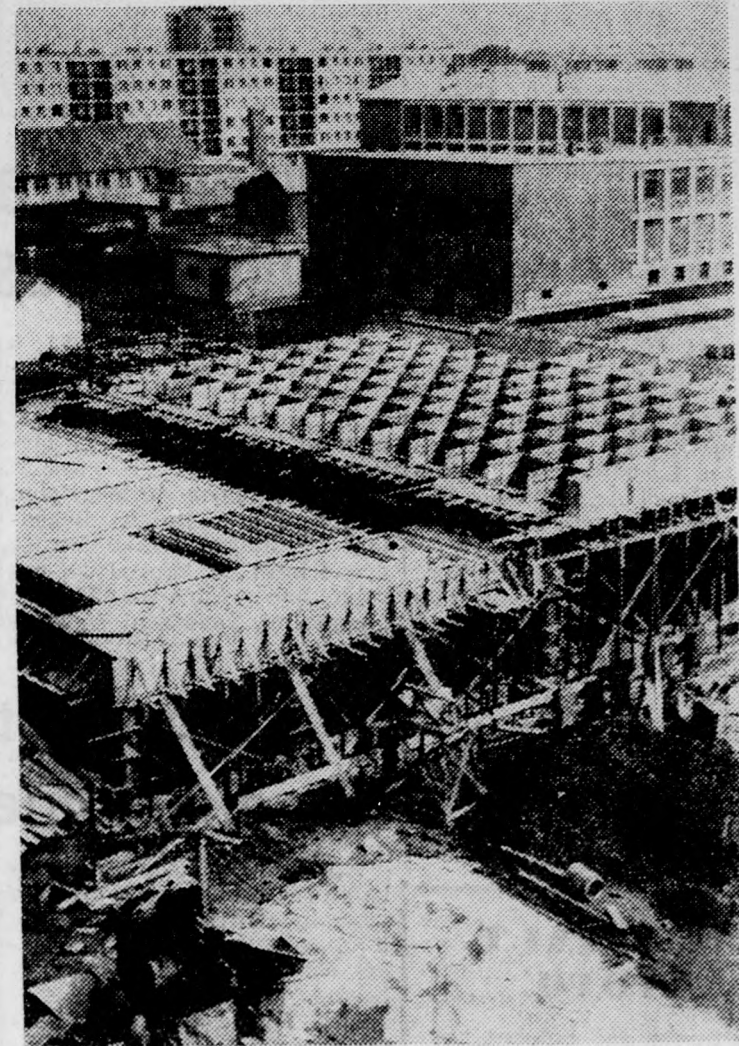
A belga külügyminiszter Magyarországra látogat

Péter János, a Magyar Népköztársaság külügyminisztere hivatalos látogatásra hívta meg Pierre Charles Jose Marie Harmelt, a Belga Királyság külügyminiszterét. A meghívást a belga külügyminiszter elfogadta és 1967. április 25-29. között Magyarországra látogat. (MTI)

SZKP-küldöttség utazott Berlinbe

Szombaton elutazott Moszkvából az NSZEP VII. kongresszusán részt vevő szovjet pártküldöttség. A szovjet vendégek a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának meghívására lesznek jelen a kongresszuson. A küldöttséget Leonid Brezsnyer, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára vezeti, tagjai között van Jurij Andropov és Borisz Ponomarev, az SZKP Központi Bizottságának titkárai, valamint Pjotr Abrasimov, a Szovjetunió berlini nagykövete. (TASZSZ)

ABC-áruház épül Debrecenben

Az EM Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat Debrecenben, a Dózsa György utcán korszerű ABC-áruházat épít. Ez hozzájárul az Új Élet parki nagy lakótelep jobb ellátásához, tehermentesíti a zsúfolt Tanácsköztársaság úti önkiszolgáló üzletet. A nagy üzlet beépített alapterülete közel 800 négyzetméter. Az áruház még az idén, október 30-án átadásra kerül. Rejtett mennyezetvilágítással, gázfűtéssel készülő, belső berendezéseit klinker üveg és metálfal egészíti ki. Jelenleg az Egri és a Szabados vasbetonszerelő brigád dolgozik az épületen. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára tett vállalásukban a határidő előtti átadást és ezzel együtt minőségi munkát ajánlottak fel.

(Köszeghy György felvétele)

Szocialista szerződés a Ruházati Kisker és a Ruhagyár között

Jó példa volt. A Hajdúsági Áruház és a Hajdúsági Iparművek szocialista szerződést kötött a napokban a lakosság jobb ellátása érdekében. A jó példa követőkre talált, a Debreceni Ruhagyár és a Hajdú megyei Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat állapotát meg egy-mással. A megállapodás alapja az, hogy egyre inkább előtérbe kerül a kereslet és a kínálat összehangjának biztosítása, az ipar szinte kényszerül arra, hogy minél gyorsabban és következetesebben megismerje a vásárlók igényeit. Az új gazdasági mechanizmus bevezetése még több (vagy már csak) nyolc hónap van hátra. Ott járnak jól, ott tudják igazán megelégedés nélkül fogadni a gazdaságirányítási rendszer reformját, ahol már most megteszik a szükséges lépéseket, szakítanak a régebbi kötöttségekkel.

A két vállalat szocialista szerződése szerint a Debreceni Ruhagyár vállalja, hogy a Ruházati Kisker Debrecen, Vörös Hadsereg útja 16. sz. alatti Elegancia modellházában a megye más területén forgalomba nem kerülő egyes modellekből kis szériát (modellelként 15-20 darabot) biztosít. A szerződés értelmében a DR máris küldött a modellházba terlyester női kosztümöt, nyári, ujjanélküli és rövid, behuzott ujjal készült női ruhákat. Az 1967-es nyári divat legújabb modelljei, éppen a kis széria miatt is - azonnal elkelték. Az Elegancia vállalatoknak is hasonló kezdeményezést tenni.

modellből. A DR az export-szállítással egyidőben küldi az Eleganciának a ruhákat. A Ruházati Kisker a Debreceni Ruhagyár modelljeiből az Elegancia egyik kirakatát berendezzi, külön hangsúlyozva, hogy ezek csak a ruházati szakboltjában találhatók meg. A Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat a DR által biztosított kiskereskedelmi rendszeres információt nyújt az ipar számára, tolmácsolja a vevők észrevételeit, megállapításait.

A hajdúsági ipari és kereskedelmi vállalatok megállapodása, szocialista szerződése bizonyítja az új lehetőségek meglétét. Erdemes volna most már a tanács, helyiipari vállalatoknak is hasonló kezdeményezést tenni.

Jubileumi verseny Hajdúnánáson

A Szellőző Művek hajdúnánási gyáregysége nehéz körülmények között kezdte az idei évet. Bár a múlt esztendő sikeresen zárták a gyáregység dolgozói, visszatért a régi gond: kiürültek az alkatrésztárolók. Az első hónap elteltével még mindig úgy látszott, hogy szó sem lehet a negyedévi terv teljesítéséről.

Ekkor történt, hogy a szerelők Vörös Csillag szocialista brigádja - amelynek Bata Gábor a vezetője - felhívással fordult a többi üzemrészhöz: „Pólyatva a kongresszusi versenyt, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére, tegyünk felajánlást, és annak teljesítésével hozzuk be a gyáregység lemaradását!”

Mire sor került az első negyedévi termelési tanácskozásra, már konkrétan tudta mindenki, hogy mit tehet a maga területén. A tanácskozás Németh Tibor főmérnök ismertette a gyáregység vezetésének számítását: „Hogy 1968 januárjában ne ismétlődjen az eddigi probléma, az idei tervet legkésőbb december 15-re be kellene fejezni.”

A dolgozók egyetértettek a gyáregység vezetésének javaslatával, s egymás után szövegezték meg a munkahelyek kollektívái - a szocialista és a munkabrigádok - felajánlásait. Ezek összesítése alapján készült el a gyáregység jubileumi versenyvállalása. Szereljen benne többek között az évi termelési terv két és fél millió forint értékű túlteljesítése - változatlan létszámmal - a selejt 18 000 forintos csökkentése, 32 000 normaóra megtakarítása, az export-

tételek mindegyikének határidő előtti szállítása.

A jubileumi verseny lendületet adta a gyáregységnek az év kezdeti nehézségein: az első negyedév végére megszűnt a lemaradás.

Az eddigi versenyszakaszon az első helyezett a Sallai Sándor által vezetett Mező Imre szocialista brigád. Tagjai kiemelkedő eredményeket szereztek abban, hogy a Mezőgyégyár részére időben elkészültek a növényvédelmi porozógépekhez szükséges NAV-81-es ventilátorok. A második és a harmadik helyet - holtversenyben - a „leszabók” Gagarin szocialista brigádja, a bronzkoszorús Jeleny várományosa és a lakatosok Molnár István által vezetett brigádja szerezte meg.

A gyáregység legjobb dolgozóit között említik Hajdúnánáson Kiss József és Bakó András esztergályosokat, Szabó IV. Lajos csoportvezetőt, Fekete II. Sándor művezetőt, Lakatos Imrét, a technológiai osztály vezetőjét, Illyés János anyaggyártásvezetőt és az anyaggyártásvezetőjét és még sokan másokat is.

A jubileumi versenyben külön vállalták tetteket a KISZfiatalok. Felajánlásuk egyik pontját teljesítve: három hónappal a kitűzött határidő előtti 43 darab AV típusú ventilátort készítettek el a szegedi Cserépi és Téglaiipari Vállalat részére, mégpedig kapacitás hiánya miatt társadalmi munkával. Az ezért kapott pénzt közös kirándulásra, kulturális rendezvényekre fogják felhasználni a fiatalok.

Küldöttértekezlet az MTESZ-nél

Négy év múltán ismét vezetőségválasztó küldöttértekezletre került sor a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége Hajdú-Bihar megyei szervezeténél. A Déri Múzeum előadótermében lezajlott értekezleten részt vett Gál István, az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságának titkára, Molnár Viktor, az MSZMP Debrecen városi Bizottságának titkára, dr. Kovács Imre, a városi tanács vb-elnökhelyettese, dr. Valkó Endre, az MTESZ országos főtitkára is. A megyei szervezet négy évi működéséről szóló beszámolót Csedreki László titkár terjesztette az értekezletre.

Szervezetünk társadalmi válya egyre növekszik, az elmúlt négy évben munkánk tartalmi elemei fejlődtek - mondotta Csedreki László.

A szövetségnek tizenkilenc egyesülete van, s ezek a becsületesen működő 2618 tagú szervezetek. A rendezvényen tartották (vita- és klubdelutánokat, szakmai bemutatókat, kiállításokat, tanfolyamokat, konferenciákat stb.), amelyekben mintegy kilencvenezren vettek részt.

Az egyesületek tagjai számos tanulmányban, illetve munkabizottsági jelentésben juttatták kifejezésre szakmai álláspontjukat a megye és a város által felvetett, társadalmi véleményre igényt tartó kérdésekben. A közlekedési tudományos egyesület például elkészítette a „Debrecen városi közlekedésének fejlesztése” című tanulmányát, az energiaszolgáltatásról szóló „Debrecen gázellátásának helyzete és távlati fejlesztése” című tanulmányát dolgozta ki. Az ilyen tanulmányok is bizonyítják a műszaki értelmiség érdeklődését, felelősségérzetét társadalmunk fejlődése, a szocializmus építése iránt.

További feladat: a megye új ipari létesítményeinek műszaki értelmiségét bevonni az egyesület tevékenységébe, ezenkívül a műszaki szakemberek figyelmét az eddigieknél jobban ráirányítani a közgazdasági kérdésekre.

Felszólalt a vezetőségválasztó küldöttértekezleten Gál István is. Köszönetét és elismerését fejezte ki azért az eredményes munkáért, amelyet a megyében dolgozó műszaki és természettudományi szakemberek végeztek munkaterületükön, valamint a tu-

dományos egyesületekben.

A IX. kongresszusra készülve a megyei pártértekezlet az MTESZ munkáját úgy értékelte, hogy az hasznosan segíti törekvéseinket, hozzájárul a párt gazdaságpolitikájának sikeres végrehajtásához. A megye fejlődésére vonatkozó tervek a jövőben még nagyobb feladatokat róznak az MTESZ egyesületeiben tömörült szakemberekre is. - mondotta Gál István, majd utalt arra, hogy az új gazdasági mechanizmus még több lehetőséget biztosít a fejlődés ütemének gyorsításához.

A küldöttértekezlet végén került sor a tizenhét tagú elnökség megválasztására. Az MTESZ Hajdú-Bihar megyei szervezetének elnöke dr. Szarvas Pál egyetemi tanár lett, titkára pedig Csedreki László.

JOHNSON VISSZÉRKEZETT TEXASBA

Szombatra virradó éjjel, magyar idő szerint a reggeli órákban, Johnson elnök különrepülőgépen visszaérkezett Texasba Uruguayból, ahol részt vett az Amerikai Köztársaság elnöki ünnepségein. (MTI)

A KIRÁLY KABINETJE

A parlament feloszlása után — jelentik a hírvények — Georgiosz Papandreu, a Centrum Unió vezetője felhívást intézett a görög néphez, Papandreu ebben azzal vádolta a Kanellopolosz kormányt, hogy az a „király kabinetje” és harcra szólította fel a görög népet.

Az AP szerint a marathoni békeemelés szervezői végül is úgy döntöttek: elhalasztják a vasárnapra tervezett hagyományos béketüntetést. Mint ismert, a Kanellopolosz kormány előzőleg betiltotta a marathoni békeemelés megtartását. A szervezők úgy határoztak, hogy a tüntetés a május 28-i választások utáni időre halasztják. (MTI)

MEGHALT TOTO

Szombaton délelőtt római lakásán szívinfarktus következtében meghalt a világhírű filmkomikus Toto, eredeti nevén Antonio de Curtis. Toto 1901-ben, Nápolyban született, és 1930-ban lett filmszínész. Nevét számos nagy alakítással tette ismertté, többek között a „Rendőrok és tolvajok”, „Emberék vagy őrmesterek”, „Római történet”, „Nápoly aranya”, „Mandrágóra” című filmekben. (MTI)

STANGL

Alexander Krajewski, a Lengyel Népköztársaság brazil nagykövete és Franciszek Rajalowski, a legfőbb államügyész helyettese pénteken látogatást tett Haroldo Valladao brazil helyettes főügyésznél, s megindokolták a treblinkai hóhér, Franz Stangl ügyében beterjesztett lengyel kiadatási kérelmet.

Lengyelország képviselői a jövő héten ugyanebben az ügyben felkeresik Magalhães Pinto külügyminisztert és tárgyalásokat kívánnak folytatni a brazil legfelső bíróság tagjaival. A bíróság jelenleg az osztrák kiadatási kérelmet tanulmányozza. (MTI)

Beiktatták az új minisztereket

Szombaton elfoglalták helyüket az új miniszterek. A minisztériumok vezető beosztású dolgozói előtt a párt és a kormány vezetői méltatták a munkatársaikról elkészülő miniszterek érdemeit, és bemutatották a tárcák új vezetőit. Az Országos Terhivatal elnökét, Párdi Imrét Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Biz-

zottságának tagja, a KB titkára; a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztert, dr. Diemeny Imrét Fehér Lajos, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, a pénzügyminisztert, Vályi Péter Apró Antal, a Politikai Bizottság tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese iktatták be az új munkakörébe. (MTI)

Véget ért a moszkvai tudományos értekezlet

Szombaton véget ért a moszkvai tudományos értekezlet, amelyet „A nemzetközi munkásmozgalom problémái és a leninizmus” címmel tartottak. A négynapos értekezleten megvitatták a munkásmozgalom forradalmi elméletét és gyakorlatát, a kapitalista országokban folyó osztályharc társadalmi, gazdasági és poli-

tikai vonatkozásait, a tudományos szocializmus alapelveinek kiforgatására irányuló kísérletek elleni harc kérdéseit. A vita mélyen tudományos jellegű volt — a hozzászólók a kommunista mozgalom kiemelkedő személyiségei, élénk vitákat és az elvi kérdésekben egyöntetű álláspontot hozták. (MTI)

A szocialista országok űrszakértőinek értekezlete

Április 5-től 13-ig Moszkvában értekezletet tartottak a szocialista országok szakértői a világűr kutatásának és békés célokra történő felhasználásának kérdéseiről.

Az értekezleten kidolgozták a szocialista országok további együttműködésének programját a kozmikus térség kutatására és felhasználására. Jegyzőkönyveket, illetve megállapodásokat írtak alá a világűr fizikai tulajdonságainak kutatását, valamint az űr-

meteorológia és az űregészségügyi tanulmányozását érintő közös feladatokról, s programot állítottak össze szputnyikok és rakéták közös felbocsátására. A szocialista országok további gazdasági és kulturális fejlődésük érdekében, előszerűnek tartják a kozmikus hirközles nemzetközi rendszerének létrehozását. Ebben a hirközles rendszerben részt vehet bármely ország, amely erre igényt tart. (MTI)

Véget ért a KGST közigazdász-konferencia

Szombaton a Magyar Tudományos Akadémián tartották záróülésüket a KGST országok közigazdászai, akik hétfő óta a szocialista világpiaci árak kérdéséről tárgyaltak Budapesten. A szombati ülésen dr. Csikós Nagy Béla, az Országos Árhivatal elnöke, a delegációk nevében pedig V. B. Dja c s e n k ó szovjet akadémikus méltatta az értekezlet jelentőségét.

A tanácskozás eredményeiről dr. Csikós Nagy Béla a következő nyilatkozatot adta az MTI munkatársának:

— A konferencia marxista közigazdászok rendkívül hasznos és magas színvonalú vitáit eredményezte a külkeres-

kedelmi árak igen bonyolult kérdéseiben. A felszólalók nem feltétlenül országai hivatalos álláspontját, hanem saját személyes véleményüket fejtették ki. Ennek megfelelően nem valamiféle megállapodás, hanem a fogalmak tisztázása volt a tanácskozás célja. Világossá vált, hogy a KGST piac árkérdése szorosan összefügg a gazdasági mechanizmussal, magával a piaccal, a tervezéssel és módszereivel, s több más közigazdászati tényezővel. Ezeknek együttes tanulmányozása alapján lehet a helyes árrendszer kialakítani.

— Volt idő, amikor végletes álláspontok hangzottak el az árkérdés elveiről, de ezek a nézetek most közlébb futottak egymáshoz. Általában az a

Több százezer ember tüntetett New Yorkban

Az AFP legfrissebb jelentése szerint a tavaszi béketüntetési részvevői két, beláthatatlan hosszúságú oszlopban vonultak fel New Yorkban. Az első menetoszlop a Central Parkból indult el és a menet eleje magyar idő szerint 19 óra tájban elérte az ENSZ székházat. Itt mintegy 200 000 ember tüntetett a Johnson kormányzat vietnami politikája ellen. A másik menetoszlop magyar idő szerint 18 órakor indult el Harlemből.

A háborúellenes tüntetés során nagy számú fiatalember égette el katonakönyvét.

A tüntetés órák hosszat tartott New York belterületén, a Manhattan szívében. A csoportok között feltűnően sok volt a fiatal, az egyetemi hallgató, akik az ország szinte minden nagyobb egyeteméről érkeztek New Yorkba.

A rendőrség nem mindenütt akadályozta meg, hogy egyes ellentüntetési csoportok ne gyűnjölk a tüntetőket. Néhány pedig megkísérelték a támadást is ellenük. Amikor King és társai az ENSZ épületéhez érkeztek, félfasiszta suhancok egy csoportja fűtyökkel fogadta őket. A tüntetők első oszlopai, akik ekkor értek a tere, viszont lelkes fogadtatásban részesítették a Nobel Békédíjas lelkesít és a küldöttség többi tagját.

Tömegtüntetést és gyűlést tartottak a békeharcosok San Franciscóban is. Itt többek között Martin Luther King felesége és Julian Bond, Georgia állam képviselőházának néger tagja, ismert polgárjogi vezető szólt fel. (MTI)

GUYOT:

Hamarosan tanácskoznak az európai kommunisták

Raymond Guyot, a Francia Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja a Pravda párizsi tudósítójával folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a Francia Kommunista Párt körülbelül két éve tevékenyen készül az európai kommunista pártoknak a kontinens biztonságának kérdéseivel foglalkozó értekezletére. Nagy meglepetésünkre szolgál, hogy hamarosan meglesz az értekezlet — mondotta Guyot. — Úgy véljük, minden politikai feltétel megvan annak, hogy konti-

nensünk népei mind nagyobb szerepet töltsenek be az olyan létfontosságú kérdések megoldásában, mint az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése, vagy mint az államok békés együttműködésének fejlesztése.

Veleményünk szerint — hangsúlyozta az FKP Politikai Bizottságának tagja — a kommunista pártok értekezlete és az ott hozott döntések újabb ösztönzést adnak majd a békeért és a kollektív biztonsá- gért vívott harcnak. (MTI)

Újabb hatalomátvitél Togóban

Etienne Eyadema alezredes, a togói hadsereg vezérkari főnöke, aki január 13-án megbuktatta Nicolas Grunitzky elnököt, szombatra virradóra feloszlatta a januárban hatolomra került nemzeti békéltető bizottságot, amelynek megbízásából eddig kormányzott.

Az alezredes rádióbeszédében bejelentette, hogy 12 tagú kormányt alakít, átvései a köztársasági elnök tiszttségét és a kormányban ő lesz a hadügyminiszter. Az új kabinet tagjai közül négy magasrangú katonatiszt, a többi polgári személy. (MTI)

A „vörösgárdisták” kérdeznak

Az 55. pekingi középiskola „vörösgárdistái” pénteken forradalom 36 kérdés tettek fel a „kulturális forradalomra” vonatkozóan.

Egyebek között tudni akarják, hogy „a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága miért nem közölte a mai napig sem véleményét Csu Teról és Csen Jun-ról?”

„Csu En-laj miniszterelnök miért hangsúlyozta ismét, hogy nem lehet eljárási Li Fu-csun ellen?” Li Fu-csun egyike annak az öt miniszterelnökhelyettesnek, akiket Csu En-laj védelmébe vett a „vörösgárdisták” támadásai ellen. Az utóbbi időben a miniszterelnökhelyettes ismét a bíraltok keresztüztébe került.

„A központi bizottság mellett működő kulturális forradalmi csoport miért jelentette ki, hogy el kell halasztani a döntő küzdelmet? — teszik fel a kérdést a „vörösgárdisták”. Nemrégiben a „kulturális forradalom” több vezetője azt hangoztatta ugyan, hogy ez februárja, márciusa és áprilisa döntő időszaka lesz annak a harcnak, amely azért folyik, hogy kiragadják a hatal-

mat a „pártellenes elemek” kezéből.

A „vörösgárdisták” kérdezik, hogy miért olyan nagy ebben az évben a központi bizottság mellett működő katonai bizottság létszáma? Az ország számos körzetében a hadsereg miért folytat harcot az alsóbb osztályos „vörösgárdisták” ellen? Szecsuan és Csinghaj tartományokban a hadsereg miért folytat fegyveres harcot a „forradalmi lázadók” ellen és miért mondja, hogy erre a központi bizottság mellett működő katonai bizottságtól kapott utasítást, holott Lin Piao és Je Csen-jing nem tud erről semmit?

A „vörösgárdisták” kérdezik továbbá, hogy Je Csen-jing, a központi bizottság tagja, a központi bizottság titkára miért kísérté Li Sao-csi feleségét Senhszi tartományba?

Lankadatlan hévvel támadják Csen Ji külügyminisztert. Csen Ji leleplező riportokat terjesztnek, tüntetéseket rendeznek a külügyminisztérium épülete előtt. Szemére vetik Csen Jinek, hogy mindkét fia egy „ellenforradalmár” vörösgárdista szervezethez tartozik. (MTI)

Mire tanítanak az ötvenéves „Áprilisi tézisek”?

A VELEJÉIG KORHADI cári rendszer az első világháború súlyos megpróbáltatásait, a háború során fegyverhez jutott tömegek öntudatra ébredését nem bírta ki. A paraszti és munkástömegekben felhalmozódott megálatlás, nélkülözés, keserűség előtűzte Oroszországot, s elsodorta a cári trónust. A forradalmi mozgalom sikerét könnyítette, hogy a politikai hatalomhoz nem jutott burzsoázia és a háborúban szövetséges országok (Anglia, Franciaország és Olaszország) is a cár ellen fordultak. Ez utóbbiak párfordulását az idézte elő, hogy a cár — a forradalmat megelőzően — különbéké költésére készült Németországgal, ami érzékenyen érintette volna az Antant-hatalmakat. Az orosz és a szövetséges burzsoázia azonban csak palotaforradalomra készült: nem akarta a cári rendszer bukását. Miklós fiát akarta trónra ültetni, s folytatni a háborút „a végső győzelemig”.

A tömegek elemi erővel feltűrt mozgalma, amelyet a petrográdi katonaság is támogatott, elsöpörte a cári önkényuralmat. 1917. február 27-én győzött a polgári demokratikus forradalom Oroszországban. Még aznap este — a bolsevikok felhívására — megalakult a Munkás- és Katonaküldöttek Tanácsa. Összetétele azonban mensevik (jobboldali szociáldemokrata) és esszer (parasztpárti) többségű volt. Szocialista jelszavakat hangoztattak ezek is, és a

tömegeknek még nem volt módja különbséget tenni szavaik és tetteik között. Ezek a kispolgári vezetők a forradalom első napján a megégyezés útjára léptek a burzsoáziával. Támogatásuknak és a tömegek hiszékenységének köszönhető, hogy a polgári liberálisokból álló Ideiglenes Kormány hivatalba léphetett. Kettős hatalom alakult ki így módon: a munkások és parasztszerek képviselői tanácsok (szovjetek) és a burzsoázia hatalma. Az ideiglenes kormány csak homályos ígéretekkel tett a társadalom átalakítására, a földosztásra, mindezeket azonban a békekötésig el akarta halasztani. Nyilatkozott békekötéséről is, de egyetlen lépést sem tett a béke érdekében. Az Antant-hatalmak sürgetésének engedve folytatott a háborút, amelynek győzelmes befejezésétől nemcsak hódító terveinek megvalósulását, hanem Oroszország társadalmi kérdéseinek saját ízlése szerinti megoldását is remélte.

MINDERRÓL a tömegek mit sem tudtak, s a forradalom által felszínre dobott kispolgári vezetők nem is siettek felvilágosítani őket. Ők amúgy sem akarták a forradalom továbbfejlesztését: vágyaik netovábbja a polgári demokrácia volt. A Pétervárt tartózkodó bolsevik vezetők véleménye megfosztott. Voltak, akik azonnal fegyveres felkelést akartak kihozni az Ideiglenes Kormány megdöntésére, má-

sok kényszeríteni akarták a nép követeléseinek teljesítésére.

A bolsevikok vezetője, Lenin hosszú emigráció után ma ötven éve, április 16-án érkezett Pétervárra. A pályaudvar előtti teret zsúfolásig megtöltő munkások és katonák előtt beszédet mondott, amelyben a nép legfontosabb követeléseinek megvalósítását sürgette. Másnap ült össze a párt központi bizottsága, amely előtt Lenin ismertette a forradalom további terelveit. „A proletariátus feladatai a jelenlegi forradalomban” címmel, Felhívta a párt figyelmét, hogy a kettős hatalom tartósan nem állhat fenn. A burzsoázia csak az alkalomra vár, hogy felszámolja a szovjetek hatalmát. A munkásoknak és parasztszereknek éppen ezért meg kell dönteniük az Ideiglenes Kormányt, de nem fegyveres felkeléssel, hanem a „Minden hatalmat a szovjeteknek” jelszó valóra váltásával. Meg kell győzni a munkásokat, parasztszerek és katonákat arról, hogy az Ideiglenes Kormány nem akarja igazságos, annexiones békekötéssel befejezni a háborút, hanem elődeikhez hasonlóan, hódító törekvései vannak. Nem ad földet a parasztszereknek, hiszen az orosz burzsoázia ezer szállal kötődik a nagybirtokosokhoz, a bankokhoz, a kereskedelemben is haszonélvezője a nagybirtokrendszernek. Nem fog demokráciát biztosítani a népnek, s csak az alkalomra vár, hogy — a legreakciósabb monarchista erőkkel összefogva — katonai diktatúrát valósítson meg, megdöntse a szovjeteket.

Ha viszont a tanácsok kezükbe veszik a hatalmat, munkás-paraszt forradalmi demokratikus diktatúra jön létre. Ez már több, mint a polgári demokrácia, de még nem proletárdiktatúra. Ez a hatalom demokratikus békét köthet, elköveti a földesúri birtokokat, és átadja a parasztszereknek. Nem irányulna közvetlenül a tökérsrendszer ellen, de a bankok államosításával és nemzeti bankba történő egyesíté-

sével felülről, a termelésnek és osztásnak a szovjetek által gyakorolt ellenőrzésével pedig alulról korlátozva a nagytöke hatalmát.

LENIN az ülésen javasolta a párt nevének megváltoztatását: a szociáldemokrata jelzőnek kommunisztává történő felváltását. Ugyanezt az elnevezést javasolta Lenin a nemzetközi munkásmozgalom forradalmi erői számára. Ezen a gyűlésen beszélt Lenin először arról, hogy szükséges megalakítani a Kommunista Internacionált.

A központi bizottság heves vita után elfogadta Lenin téziseit az elkövetkező időszak stratégiájáról és taktikájáról, amelynek sikere a szocialista forradalom békés győzelmét eredményezte volna Oroszországban. A mensevik-ek és esszerk azonban elárulták osztálytársai érdekeit, s az uralkodó osztályok szolgálatába szegődtek. Így a burzsoázia 1917 nyarán nyugodtan rájuk bízhatta a kormányt, hogy ők végezzék el a legalábbabbal munkát, amelyet magát szocialistának nevező párt végrehajthat: a forradalom erői elleni támadást.

IGY OROSZORSZÁGBAN nem valósulhatott meg a forradalom békés győzelem. A zseniális terv azonban, amelyet Lenin 1917 áprilisában kidolgozott, ma is alapját képezi a modern proletárstratégiának és -taktikának. Lenin a demokráciáért folyó harcot nem a szocializmusért folyó küzdelem akadályának, hanem feltételének tekintette. Elsőnek mutatott rá, hogy korunkban már nem a felfeudális elemek, hanem a monopóliumok képezik a demokrácia legfőbb akadályát. Ezért fonódik egybe a monopóliumok megsejtesítésével a demokrácia kivívásáért, megvédéséért és kiterjesztéséért vívott küzdelemmel. Ezért minden a demokrácia felé tett lépés — lépést jelent a szocializmus felé is. Ez az „Áprilisi tézisek” manák szülő legfőbb mondanivalója.

Coonka Rozsa

Élüzem csomó

Fórián Imre nyolc lyaudvarhoz

A hír gyorsan eldébreceni csomópontjára: megkaptam üzeneteket. Az jökevd indokolt, a t embert foglalkoztat vasúti csomóponton kiváló dolgozó-jelvényt oklevelet kapnak, jó haladja a 200 000 forint fizetésre kerül jutalm szge.

— Ehhez csak gratulációt — mondom Czegdor szb-titkárnak. — Ne nekem, azok tulajdon, akik minden szeséi voltak a jó ere nek — mondta.

Menet közben hárlunk meg közüliük. A pénztárosok ké kitüntetett szocialista része most viszonylag Elment a reggeli (így mondják, ha több indul vonat szinte e délig kevesebb a mun

— Majd több lesz — mondta Varga Károly vasútnál immár tíz esztendeje szakbizalmi. — Akkor agyózzuk! Bár... az Polyamatos a munka

Vargánét kiváló nőnyére javasolta a tanácskozás. S ebben rész elismerése is benne, összetartó kollektív bevezető egy állam ben nevelkedő lányka vállalta. Mire a kislány asszony lesz, a szeretkódás eredményeként lyes summa várja. A ta üzemszerez hozomán

Fórián Imre a IX-dézó örhely váltókézszen nyolc váltót Ezek az egész nagy

Látják a kocsinék rajta

Élüzem a debreceni vasúti csomópont

Főrián Imre nyolc váltója utat nyit az egész rendező pályaudvarhoz

A hír gyorsan eljutott a debreceni csomópont utolsó őrhelyére is: megkapták az élüzem kitüntetését. Az öröm, a jókedv indokolt, a több ezer embert foglalkoztató nagy vasúti csomóponton 106-an kiváló dolgozó-jelvényt, illetve oklevelet kapnak, jóval meghaladja a 200 000 forintot a kifizetésre kerülő jutalmak összége.

— Ehhez csak gratulálni lehet — mondom Czeglédi Sándor szb-titkárnak. — Ne nekem, azoknak gratuláljon, akik mindennapi részesei voltak a jó eredményeknek — mondta.

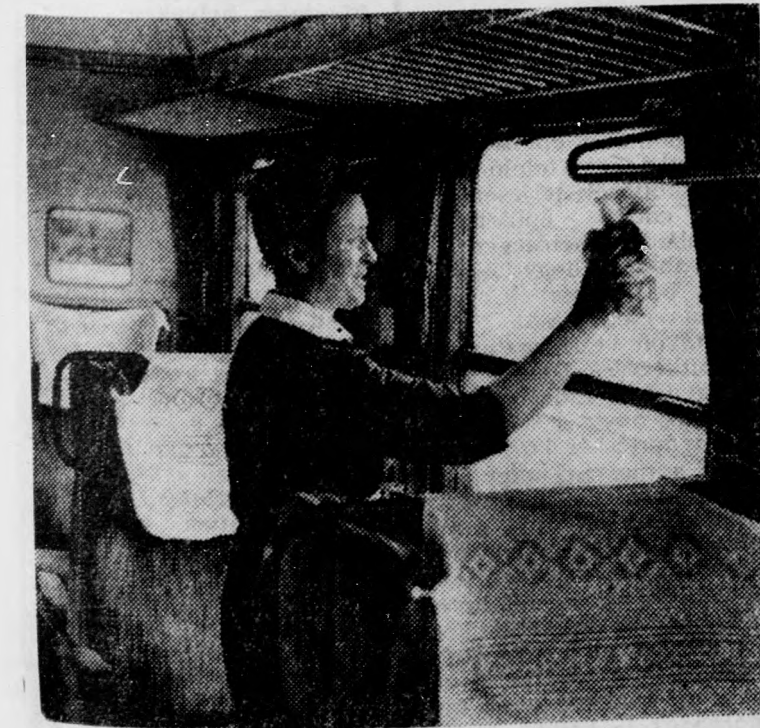
Menet közben hármat találunk meg közülük.

A pénztárosok kétszeresen kitüntetett szocialista üzemszere most viszonylag csendes. Elment a reggeli „csoport” (így mondják, ha több irányba indul vonat szinte egyszerre), délig kevesebb a munka.

— Majd több lesz délután — mondta Varga Károlyné, aki a vasútnál immár több mint tíz esztendeje szakszervezeti bizalmi. — Akkor aztán csak gyozzuk! Bár... az a jobb. Folyamatosa a munkánk.

Vargánét kiváló dolgozó-jelvényre javasolta a termelési tanácskozás. S ebben az üzemszere elismerése is benne van. A jó, összetartó kollektíva egyebek között egy állami intézetben nevelkedő lányka segítségét vállalta. Mire a kislány menyasszony lesz, a szerető gondoskodás eredményeként tekintélyes summa várja. A szocialista üzemszere hozománya.

Főrián Imre a IX-es, a rendező őrhely váltókezelője. Összesen nyolc váltót igazgat. Ezek az egész nagy teherpá-

Látszik a kocsin, hogy gondos, rendszerető ember dolgozik rajta

HÁRMAN

A JÓ

EREDMÉNYEK

RÉSZESEI

KÖZÜL

bőven akad tennivalója. Őt gyermeket nevelt, négy ma is otthon van.

— A legidősebb már régen megért a nőülésre, de még mindig nem adta rá a fejét — mondja nevetve. — De így is jó, legalább együtt a család.

— Milyen a véleménye az utasokról?

— Jó. A lehető legjobb. Tudja, nagy többségük, úgy jóval túl a hetven-nyolcvan százalékon, tudja hogyan kell bántani a közvagyonnal. A maradék, azzal van baj. Néha elgondolom, ezek az emberek nem számolnak azzal, hogy máskor is akarnak utazni. S ha úgy hagynánk a vagon? Biztosan nem ülnének abba a szemétkébe, moszkoba, amit otthagytak.

Szép a kitüntetés, az elismerés. Még szebb lenne, ha mi utasok is kifejeznénk megbecsülésünket. Nem is kell sok hozzá. Csak egy kis figyelmesség. S tessék elhinni, nagyon jólesik ez a színet nélkül, percnyi megállás nélkül dolgozó vasutasoknak.

A debreceni csomópont derek beosztottainak is.

S. Gy.

KITÜNTETÉSEK

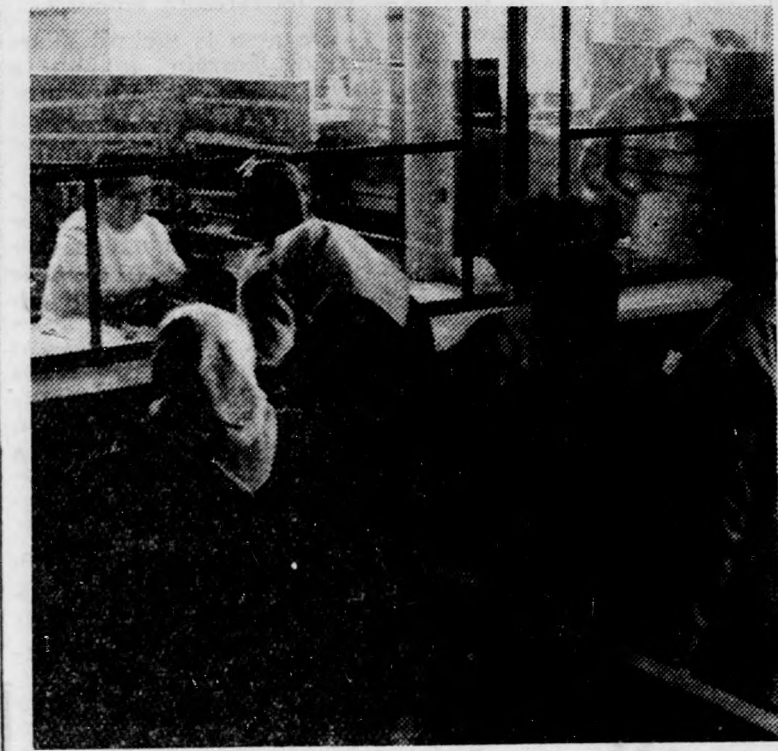
A földművelésügyi miniszter április 4-én alkalmából a mezőgazdasági termelés fejlesztése érdekében végzett eredményes, jó munkájuk elismeréséül Lakos Lászlót, a Hajdú-Bihar megyei Géppállomások Igazgatóságának beosztott mérnökét, Székely Sándort, a Hajdúszoboszlói Gépjávitó Állomás gépkocsivezetőjét, Öry Gyulát, a Vámospercsi Gépjávitó Állomás műszaki csoportvezetőjét, Galgóczi Józsefmét, a Debreceni Agrártudományi Főiskola dolgozóját, dr. Pethő Menyhértet a Debreceni Agrártudományi Főiskola adjunktusát, dr. Vitányi Andort, az Országos Talajjavító és Talajvédelmi Vállalat debreceni kirendeltségének területvezető agronómusát, Kajati Istvánt, a Hajdú-Bihar megyei Növényvédő Állomás laboratóriumának vezetőhelyettesét, Lázár Annát, a Debreceni Állategészségügyi Intézet pénzügyi főelőadóit, Szabó Lászlót, a Hajdú-Bihar megyei Növényvédő Állomás körzeti agronómusát, Somogyi Györgyöt, az Állatfőorvos-takarmányokat Előállító Vállalat debreceni üzemének üzemszerevezetőjét, Krasznits Istvánt, a Hajdú-Bihar megyei Állattenyésztési Felügyelőség fejlesztési csoportvezetőjét a mezőgazdaság kiváló dolgozója;

Csetreki Ernőt, a Hajdúnánási Állami Gazdaság igazgatóhelyettesét, Hadházi Andrást, a Binarckeresztési Állami Gazdaság kerületi igazgatóját, Nagy Zoltáné, a Bodonhádi Állami Gazdaság szarvasmarha-tenyésztő telepenek vezetőjét, Takács Istvánt, a Debreceni Agrártudományi Főiskola gazdaságának területi főmérnökét, Szilágyi Józsefet, a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság sertésfelnevelő brigádvezetőjét, Götz Csabát, a Hortobágyi Állami Gazdaság főagronómusát, Perge Lajost, a Hortobágyi Állami Gazdaság kerületi igazgatóját, Fekete Imrét, a Hortobágyi Állami Gazdaság tehénészét, Kovács Kálmánt, a Hortobágyi Állami Gazdaság traktorsót

az állami gazdaság kiváló dolgozója-jelvényvel kitüntette ki;

Pető Istvánt, a Debreceni Agrártudományi Főiskola egyetemi adjunktusát, Gal Istvánt, a Debreceni Agrártudományi Főiskola önálló laboránsát, Csontos Sándornét, a Hajdú-Bihar megyei Állami Gazdaságok Igazgatóságának oktatási előadóit, Tóth Miklóst, a Hajdúnánási Állami Gazdaság sertésfőnöközóját, Tóth Istvánt, a Debreceni Agrártudományi Főiskola gazdaságának borjufőnöközóját, Szakácsi Józsefet, az Országos Vetőmagtermelői és -ellátó Vállalat hajdúszoboszlói alközpontja termelési felügyelőjét

miniszteri dicséretben részesítette.

Ez már a déli csúcs. Van dolga a pénztárosnak

— Attól függ. Nekünk mindig kint kell lennünk a szabadban.

A szocialista címmel kitüntetett kocsisbiztos brigád tagja Magyar Jánosné. Most már 15. esztendeje áll a Magyar Államvasutak szolgálatában.

— Egy műszakra 25—28 kocsi seprése, tisztítása, lemosása jut — mondja.

Egy kocsit mi is megnéztünk. Látszik rajta, gondos, rendszerető ember dolgozott rajta. Pedig Magyarárnak otthon is

Nehéz megérteni

Emlékszem arra az időre, amikor Debrecenben kikaparták az egyik fasort a Béke útján. Számtalan levél érkezett a szerkesztőségbe, sokan felháborodtak azon, hogy megfosztják az utcát lombdíszétől. Magyarán kellett, hogy nem lehet másképp, a városrendezés szempontjából elkerülhetetlen néhány fa kivágása. De máskor is így történik: ahányszor fapágók kezdenek dolgozni valamelyik debreceni utcán, mindjárt jó páran akadnak, akik sajnálkoznak, védelmükbe veszik a fákat, meg akkor is, ha elkerülhetetlen a kivágásuk.

Es ez nem is baj. A debreceniek szeretik a fákat, a virágos városokhoz hozzátartozik, hogy az utcákat fák díszítsék; nemcsak esztétikai, hanem egészségügyi szempontból is szükség van rájuk. Eppen ezért csak örülni lehet annak, hogy évente több ezer facsemetét ültetnek ki a debreceni utcákra, néhány év — gondoljuk —, és már élvezhetjük a dús lombok árnyékát, gyönyörködhetünk a tavaszi

rügyfakadásban. Csak hogy ezeknek a kis facsemetéknek nagy százalékából nem lesz vastag törzsű ja. Letörök őket még mielőtt megerősödhetnének. Haszonlatlan gyerekek, garázza felmórtok: ismeretlen tettesek. Igen, általában ismeretlen tettesek okozzák a városnak évről évre a több tízezer forintnyi anyagi kárt. De az aligha elképzelhető, hogy láthatatlanná tevő köpenyegben járjalnak az utcán, úgy „szórakoznak” a kis facsákkal. Sokkal valószínűbb, hogy éppen úgy látni lehet őket, mint azokat a munkásokat, akik esetenként tervek által meghatározottan kivágják az arra kijelölt fákat. Nehéz hát megérteni, a fiatal fákat pusztítókkal szemben miért nem robban ki indokoltan és sokkal nagyobb erővel a közvélemény felháborodása. Pedig ez lenne az igazi bizonyítéka annak, hogy a debreceniek szeretik, városukhoz, életükhez hozzátartozónak tekintik a fákat.

(n)

Megjegyzés

A szemléletről

Mindig akadnak nézői a debreceni főutcán folyó építkezéseknek. Egy-egy érdekesebb munkafolyamatot időnként csoportok figyelnek, megjegyzéseket tesznek, némelyek még bele is szólnak, vagy éppen címarasztalóan nyilatkoznak a látottakról. A napokban történt, hogy a Nagytemplom előtt a villamosmegállónál, nedves földdel csordultig megrakott dömpert nem tudott kijánni a mély és nyirkos talajú munkagödörből. Pedig a vezető kíméletlenül „biztatta”. Bögött a motor, recsegett-ropogott az egész gépezet, de ahelyett, hogy kiment volna, egyre mélyebbre ásta el magát. Látható volt az egész vállalkozás sikertelensége.

Közben megérkezett a következő dömpert, üresen, megrakásra várva. Az erőlködő dömpert miatt nem állhatott a munkagödörbe, ezért a bajbajutott gép segítségére sietett. Előkerült a drótkötel, s most már ketten erőlködtek, de a rakomány nem mozdult. Közben nőtt az érdeklődők csoportja. Párszor meg-megpróbálkoztak a dömperekkel, de a gép beragadt, és makacsul ellenállt. Később egy AKÖV tehergépkocsival, majd egy újabb dömperttel bővült a vontatók serege, s az immár vonattá sokasodott gépsor nagy motorbőgéssel, recsegett-ropogással kihúzta a kerekig be-süllyedt, megrakott dömpert.

A tömeg oszlani kezdett. Egy középkorú férfi a villamosra való felszállás közben félig magának, félig a körüllött állóknak megjegyezte: Ezek rongálják a népvagyont! Néhányan helyeslően bólintottak, s az élet, a munka ment tovább.

Nem nagy ügy — mondhatná valaki. Elvégre a gépek ezért vannak, hogy az emberek munkáját megkönnyítsék. Ez igaz és helyes is, ezzel mindenki egyetért. Ma már a gépek valóban az ember szolgálatában állnak, és az emberek munkáját teszik könnyebbé. Csakhogy ezek a gépek az egész közösség, az egész társadalom tulajdonában vannak. Az egész szocialista közösség hoz áldozatot azért, hogy az építkezésen dolgozó munkások elsősorban ne fizikai erejük megterhelésével, hanem szak tudásuk felhasználásával végezzék el a munkát. Ezért látszik jogosnak az előbb említett megjegyzés, hogy aki kíméletlenül bánik a társadalom tulajdonát képező és gondjaira bízott gépekkel, tulajdonképpen a népvagyont rongálja meg akkor is, ha ezt valamiféle liberalizmus vagy közömbös szemlélet szükségesnek minősíti, és nem vonnak érte felelősségre senkit. (Pl. Ha a dömpert félig rakják csak meg, nem lett volna semmi probléma.)

Se szeri, se száma a fentiekhez hasonló eseteknek, amikor látszólag nem történt el bűncselekmény. Az elakadt dömpert pl. ki kellett vontatni. De meg lehetne kockáztatni a kérdést: ha az említett dömpert tegyük fel az illető saját személyi tulajdona, ugyanezt csinálta volna vele? Aligha. És valahol itt kezdődik a társadalmi tulajdon védelme, a szemléletnél, vagyis: ki mennyire tekinti magáénak a rábízott közvagyonot.

A megyei párt-végrehajtóbizottság ülése nemrégiben behatóan foglalkozott a társadalmi tulajdon védelmének megyei tapasztalataival, s megállapította, hogy bár több területen van előrelépés, mégis sok a tennivaló, különösen a helyes szemlélet kialakításánál. Erre figyelmeztetnek egyébként a statisztikai adatok is. A megyében az 1966-os évben bíróság elé állított személyeknek csaknem egyharmada a társadalmi tulajdon ellen követett el bűncselekményt. S ha az okokat vizsgáljuk, mindjárt kiderül, hogy rendszerint valami érthetetlen közömbösség tapasztalható egyes vezetők részéről, amikor nem lépnek fel már a kezdet kezdetén kisebb szabálytalanságok ellen, vagy olyan személyekre bíznak nagy értékeket, akiket korábban éppen a társadalmi tulajdon ellen elkövetett bűncselekmények miatt büntettek meg. Némelyiket igen súlyosan is.

A szemlélettel van probléma akkor is, amikor egyes munkahelyeken a vezetők nem viszik az egész kollektíva elé — ha szükséges, társadalmi bíróság elé — az ügyet, hogy a következtetéseket széles körben levonhatnák. Ehelyett taksargatják, „szűkebb körben” intézik el a dolgot, mondván: árt a kollektíva jó hírének, ha az ügyet kitergetjük. Pedig a kollektíva jó hírének éppen az használna, ha már a kezdetén fellépnek a károkozókkal szemben, és az egész közösség időben levonná a tanulságokat.

A Büntető Törvénykönyv a társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett bűncselekményeket megfelelően minősíti, azaz különbségeket tesz mondjuk a lopás, a hanyag kezelés vagy a pazarlás között. Ez a különbségtétel nyilvánvalóan szükséges, hiszen másként kell megítélni bűnös, a szándékos gondatlanságot, és a tévedést, bár következményeiben mindegyik a közösséget rövidíti meg. De csupán különbségtételről és nem felmentésről van szó. Mégis a közhangulatban gyakran kapnak felmentést, illetve nem ítéletnek el megfelelően azok, akik a gondjakra bízott népvagyonnal hanyagul bántanak, vagy a közösség pénzét nem a jó gazda gondosságával használják fel.

Időnként hallunk vendéglátó és más „üzemek” átalakításáról, tatarozásáról, felújításáról. Ezekbe a munkákba aztán igen gyakran minden „belefér”. Vagy rosszul építenek be egy lakásban pl. egy vízmelegítőt, a berendezés az első használat után tönkremegy. Míg szerencse, hogy a tatarozók a házban vannak, és azonnal kicserelelik, hiszen van másik az alkalmi raktárban. De hogy a szakszerűlen munkáért valakit felelősségre vontak volna — legalább a kár egy részének megtérítése erejéig — arról ritkán hallani. Vagy itt van a Dobozy lakótelep vízcsapjainak ügye. Tömegesen mennek tönkre a csapok, áznak a lakások, pusztul a népvagyony. Ki a felelős? Egyelőre még nem tudni. (Reméljük, csak egyelőre.)

Elkészül valahol egy létesítmény. Százszekre vagy milliókba kerül. Az építésnek van határideje, nagyjából meg is tartják. De valóban csak nagyjából. Az épület áll. Látszólag készen van, de hiányzik pl. a teherlift, a „társkivitelező” nem szállította le, a felépült üzemet nem lehet használni. Felelősségre vonnak valakit? Nemigen, pedig valahol itt is kár érte a közösséget, mert a létesítményt a tervezett határidőben nem lehet a termelésbe vagy a közösség szolgálatába beállítani.

Előfordul, hogy a szakszerűtlen takarmányozás, az állategészségügyi és más szabályok megsértése miatt egy termelőszövetkezetben rendszeresen pusztul az állatállomány. Nem egyszerre vagy rövid idő alatt — amikor nyilvánvalóan feltűnő lenne. De végül is elhullanak. „Elvitte a dög”, mondják igen gyakran, de az okát, a felelősséget már nem vizsgálják.

Valamennyiünké a közös vagyon. A debreceni Vörös Hadsereg útján dolgozó dömpert nem csupán az üzemszere vállalaté, hanem a miénk is, azoké, akik csak úgy megállunk nézegetni a készülő utat. Minket is megkárosít az, aki idő előtt tönkretesz, ezért a közös vagyon megóvása közösségi feladat is, nemcsak a bíróság dolga. Sőt talán éppen akkor kellene beavatkozni a kollektívának, amikor csak „kisebbségi” sérelem éri a köztulajdon, amikor még a bíróság „kikapcsolása” nélkül elejét lehet venni a nagyobb károknak.

F. L.

Versek varázskörében

A költészet napjának ebben az évben külön rangot adott három regionális, mégis országos jelentőségű antológia, köztük az Alföld című, amely a Debrecenben és Debrecen szellemi vonzásában élő költők néhány jellemző versét gyűjti egy kötetbe. Mi sem természetesebb, hogy a költészet napja alkalmából Debrecenben — József Attila emlékére is megidézve — az antológiában szereplő költők szólaltak meg a podiumon, színművészek és avatott versmondók tolmácsolásában.

A közönség ez alkalommal az ünnepi órákban talán közelebb került a költészethez, mint máskor, hiszen személyesen jelen voltak az esten az antológia költői is. És régi törvény, hogy a személyes közlés fokozza az érdeklődést, alkotó és közönség között bensőségesebb viszonyt teremt. Az irodalmi est előtt és a szünetben könyvvel a kézben sokan keresték meg az Alföld költőit, hogy egy pillanatra szót váltsanak velük, ajánlást kérjenek tőlük, s aztán a személyes élmény birtokában újra a vers szavára figyeljenek.

Egy latin közmondás szerint „Az élet rövid, a művészet végtelen.” Bőles mondas. Azon az irodalmi esten is ez a gondolat foglalkoztatott a verseket hallgatván. Huszonegy költő s megannyi külön világ, megannyi költői birodalom, amelyhez azonban minden embernek lehet útvele. S ebben költők a költők: magukat építve másokat is gazdagítanak lélekben, gondolatban, kultúrában. Ezt tették a hétfőn este elhangzott versek is, ha az elmúlt gondolatával viaskodtak, az asszonyi sorsról szólta, ha a tünyságot ostromolták vagy az ember nagyságát dícsérték. És hűséget tettek a szülőföld, a béke, a rend, a harmonia mellett, emléket állítottak az anyáknak, a szülői háznak, s öntudatlanul hirdették, hogy a költő úgy az egész emberiség ügye. Az estet berendezte a költő előzők megidézett emléke, és felcsendült a szerelem szelid vagy éppen szenvedélyes hangja is. Mindez együtt a költészet, amelynek varázsa egyidős az ember születésével.

A költészet varázsa évről évre több embert vonz közelebb, mondhatnánk hatalmába. Mintha minden évvel szaporodna a verskedvelők, versolvasók tábora. Ezt bizonyította az Alföld-est nagy közönsége és forró légköre, amelyben a versek megszólaltak.

A költészet napja valóban ünnepnek bizonyult, mint már annyiszor. S ez nagyon fontos dolog. Az alkotóművész, ha egyedül marad az érdektelenség sötétjében, könnyen utat teveszthet, rússz ösvényre tévedhet. A művész számára a figyelem, a nyilvánosság a legjobb útjelző. Az Alföld-est természetesen a szűkebb hazai színélel is fel-felcsillantott valamit, egészében mégis a kor nagy áramlatához, a legfontosabb társadalmi és emberi problémákhoz kapcsolódva dokumentálta az alkotók fejlődésének mostani stádiumát. S hogy ez a legtöbb esetben kedvező képet mutat, abban nem kis része van a költők felé forduló érdeklődésnek.

Az Alföld költői ahányan csak szerepelnek a kötetben, annyiféle hangot képviselnek. olykor meg érintkezési pontot is nehéz kizárniuk találni a művészi megformálás tekintetében. A hangok sokfélesége olyan tényezőnek bizonyult, amely igencsak szépsé, változatossá tette az estét.

Legtöbbjük költészetében a fejlődés természetes folyamata belül meg minőségi fordulat várható, hiszen sok a fiatal az antológia költői között. Életútjukat költői hivatásuk szerint járják, ahogy a csoport dőnyje, Juhász Géza fogalmazta — mindenki „Végzőldöt hivatását, dolgozik és énekel.”

B. E.

Debreceni nyár 1967

Interjú Ördög Lászlóval, a Debrecen Városi Tanács vb-elnökhelyettesével

Az elmúlt év nyarán Debrecen gazdag, változatos nyári kulturális programot valósított meg, a műsorban nemzetközi és országos jelentőségű rendezvények is szerepeltek. A tavalyi nyári kulturális program elismerést váltott ki mind a lakosság, mind a résztvevők körében, külföldön és itthon egyaránt méltán öregbítette a város jó hírnevét.

A nagyközönség várakozással tekint az idei nyár elé is. Felkerestük Ördög Lászlót, hogy választ kérjünk az 1967. évi nyári kulturális programmal kapcsolatban néhány kérdésre.

Milyen gondolatok jegyében dolgozták ki az idei nyári kulturális programot?

Az 1966-os nyári kulturális program a korábbi évekhöz képest előrelépést jelentett, szép sikerrel zárult. Egy év távlatából visszatérve elmondhatjuk, hogy sikerült tovább szélesíteni a kultúra iránti társadalmi érdeklődést, és fokozni a város kulturális vérkeringését. Erre törekszünk az idei programmal is.

Ebben az évben ünnepeljük a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulóját, ezért a nyári programot az évforduló jegyében és szellemében kívánjuk megvalósítani. Ugyanakkor 1967 idegenforgalmi világnépvé is, ezért a várható nagyobb debreceni idegenforgalomra való tekintettel a nyári programot úgy állítottuk össze, hogy tartós élményt nyújtson a Debrecen meglátogató idegeneknek, képet adjon gyorsan fejlődő hazánkról, városunkról, kultúránkról. Igyekszünk változatos, jelentős rendezvényeket biztosítani az érdeklődők számára. Most nem lesznek olyan nagy rendezvények, mint például a II. Bartók Béla nemzetközi kórusfesztivál vagy az eszperantó előkongresszus. Nemzetközi vonatkozásban szűkebb hazai vonatkozásban azonban szélesebb műsorprogramot valósítottunk meg. Gazdagabb lesz tematikailag, és az egyes műsorok időben jobban megoszlanak. Ebben az évben tehát nemcsak júliusra és augusztusra esnek majd figyelemre méltó kulturális események, hanem márciustól novemberig tartanak. Két országos esemény, a IV. országos szinkronfilmszemle és a X. országos ifjúsági kamarazene-fesztivál már mögöttünk van. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának megünneplésére rendezte politikai, társadalmi és kulturális események záróakordja az Alföldi palota előtti felszabadulási emlékmű avatása lesz november 7-én. Az emlékművet Pátzay Pál Kossuth-díjas szobrászművész már készíti.

Szeretnénk a program kiemelkedő eseményeivel részletesen is megismerkedni.

Kezdem a zenei rendezvényekkel. Debrecen lakosságának differenciált zenei ízlésére való tekintettel a hajdusági zenei hetek keretében színes, tartalmas műsort biztosítottunk. A már említett ifjúsági kamarazene-fesztivál mellett kiemelkedő rendezvénynek ígérkezik a debreceni kórusfesztivál, amelyre néhány élvonalbeli hazai kórust hívtunk meg. A színházterületen a program legfontosabb rendezvénye a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére rendezendő orosz-szovjet drámai hét lesz, amelynek keretében a békéscsabai Jókai Színház, a Szegedi Nemzeti Színház, a szolnoki Szigligeti Színház és a debreceni Csokonai Színház mutat be egy-egy orosz, illetve szovjet drámát. Az orosz-szovjet drámai héttel egyidőben orosz-szovjet színházterületi kiállítás is rendezendő. Ebben az évben is megrendezzük a Kossuth Lajos Tudományegyetemmel közösen az egyetemi színházi esteket, a korábbi gyakorlattól eltérően nem összel, hanem április 28-tól május 5-ig. Ezen a lublini egyetem és a budapesti Műszaki Egyetem színjátékai is fellépnek.

Gazdag lesz a nyár a képzőművészetet kedvelők számára is. Megrendezzük a pályázattal összekötött debreceni országos nyári tárlatot, ezen kívül több kiállítást, tárlatot mutatunk be a nyári folyamán különböző kiállító helyiségekben.

Más magyar városok (Szeged, Nagyvács, Pécs stb.) az utóbbi években jellegzetes rendezvények meghonosítására, hagyományépítésre törekedtek. Van-e Debrecenben ilyen törekvés?

Igen. A mi elsődleges hagyományteremtő célunk a körös-körül kapcsolatos. Ezenkívül azonban más jellegű rendezvények távlati tervét is elkészítettük. A városban már vannak évek óta ismétlődő kulturális események, s ezek a jövőben egyre inkább szaporodnak. Jövőre ismét nemzetközi kórusfesztivált, 1969-ben magyar kórusalkotót, 1970-ben nagyméretű nemzetközi kórusversenyt tervezünk. Szeretnénk a drámai hetek alapjait ebben az évben úgy megvetni, hogy 1968-ban megvalósíthatjuk a modern drámák hétét, 1969-ben a klasszikus drámák hétét, 1970-ben pedig a magyar drámai hét eseményeit. Hasonló terveink vannak a képzőművészet terén is. Az idei nyári országos tárlat után jövőre nemzetközi gyermekrajz-kiállítást, ezt követően pedig a képzőművészeti körök országos kiállítását szeretnénk lebonyolítani. Mint látható, gondolunk a távlatokkal is. Minél hamarabb kezdünk hozzá, annál nagyobb a siker lehetősége. Most azonban mégis az idei nyári kulturális feladataink megvalósítása követeli a legtöbb erőt. Elmondhatom, hogy már minden részvevő szerv, intézmény javában dolgozik. Erre köteleznék az elmúlt évi szép sikereket is — fejezte be nyilatkozatát Ördög László.

Bakó Endre

KÖNYVTÁRBAN

(FOTO: VENCSELEI ISTVÁN)

Alpok vagy Alpések?

A hegységek, különösen a nagy, több száz kilométerre elnyúló és több vonulattal álló hegyláncok gyakran viselnek többes számú nevet, így az Andok, Pireneusok, Appenninek, Kárpátok stb. Ezeket természetesen idegen nyelveken is többesben használják, így franciául *les Andes, les Pyrénées, les Apennins, les Carpathes*, angolul *Andes, Pyrenees, Carpathians, Apennines, nemetül Anden, Pyrenäen, Apenninen, Karpathen* stb.

Íde tartozik az a magas hegylánc is, amely a Genovai-többször környékétől hatalmas ívbent terjeszkedik Olaszország, Franciaország, Svájc és Ausztria területén. Keleti nyelvi lejtője még a mi nyugati határainkat is eléri. Ennek a hegyláncnak a neve olaszul *gli Alpi*, franciául *les Alpes*, németül *Alpen*, latinul *Alpes*. Mindegyik többes számú alak. Eredetileg „hegyi legelőt” jelentett a *hegyi legelő* szóösszetétel, a hegyi hegyláncot. Az idegen nyelvi többes számú főnevet általában úgy vesszük át, hogy az

idegen (német, francia, angol, latin, olasz stb.) többes jelet elhagyjuk, és a magyar többes jelet pótoljuk. A fenti példákban túl is tehát *Abrazók, Cévvenek, Kordillerák, Vogezek* stb. Ezeknek a példájára tehát az *Alpok* elnevezés a helyes.

Ezeket a hegységneveket nem is szoktuk egy számban használni. A *Kárpáthy* — *Kárpáti* családnév csak Jókai óta létezik, és névváltoztatás eredménye. A XIX. századig nem is találkoztunk vele a magyar nyelv közt. A *Kárpát-medence* is új földrajzi elnevezés, nem is olyan régen még csak a *Kárpátok medencéje* kifejezést használták.

Az *Alpes* tehát idegen nyelvű többes számú alak. Valószínűleg nálunk a latinból származik, erre mutat az, hogy s hanggal ejtjük. Így magában nem is fordul elő, de ha -i képzővel mellékeztetve alkotunk belőle, akkor gyakran használjuk: *alpesi legelő, alpesi vadkecske, alpesi növényzet, alpesi táj* stb. Ezeknek a mintájára alakulhatott ki az *Alpések* is, de ez végzős fokon egy latin és egy magyar többes jelet tartalmaz, tehát olyasféle, mintha ilyen sohasem használt alakokat mondanánk, mint *Andesek, Abrazuzok* stb.

Persze az is előfordul néha, hogy idegen földrajzi neveinkben megismételjük magyarul azt, ami az idegen elnevezésben benne foglaltatik. Így rendszerint — ha nagyritkán szóba kerül — a *Faerör-szigetekről* beszélünk, pedig a dán *Faerör* annyit jelent mint „Juh-szigetek”. A „sziget” dánul (és svédül is) *ö*, többes száma *ör*. Ez a szó van meg a svéd *Malmö* (Érc-sziget) városnévben is.

K. B.

Svéd etnográfusok Debrecenben

A svédországi Uppsala tudományegyetemnek 20 néprajzszakos hallgatója Anell Bengt professzor vezetésével magyarországi tanulmányútja során szombaton délután Debrecenbe érkezett. Tegnap délután Debrecenben ismerkedtek az uppsalai egyetemi hallgatók, előkötözték a Déri Múzeumba és a Kollégiumba, s megtekintették a város nevezetességeit. Dr. Gunda Béla professzornak, a Kossuth Lajos tudományegyetem néprajzi intézete igazgatójának vezetésével ma néprajzi körutazást tesznek a Hajdúságban. Hajdúszoboszlón néprajzelemzéseket tekintenek meg. Nádudvaron a népi fazekasművészettel ismerkednek, majd a Hortobágyon filmet néznek fényképezik és rajzolják le a párosított jellegzetes építményeket.

Oláh Tibor

Film ÉS NÉPMŰVELÉS

A közelmúltban több olyan tanácskozással zajlott le Budapesten, amelyen a népművelés, az ismeretterjesztés problémáira a klubprogramok összeállításánál a jövőben sokkal inkább egy filmesztétikai probléma vagy irányzat bemutatását fogják szem előtt tartani és ott, ahol erre lehetőség nyílik — ahol a filmkluboknak már több éven át hűséges törvközönsége van — már ez év őszétől kezdve vitaklubok alakítását kezdik meg. A vitaklubok munkájának megkönnyítésére rövidesen hozzákendnek az úgynevezett „filmkeskenyítéshez”, alkalmes kópiák gyártásához. A vitára, filmesztétikai fogalmak szemléltetésére legalkalmasabb archívfilmekből készítenek ilyen keskenyített kópiát, amelyet nem kell feltétlenül a mozi-ban vetíteni, hanem a klubhelyiségekben, a házi vetítők-

ben is lehetséges lesz azokat levetíteni, megállítani, visszaforgatni, és a vita során az érdekes jeleneteket kiemelni. „A cukorszopogató közönségtől a meditatáló filmnézőkig” — így lehetne röviden megfogalmazni a filmbarátok körének és a későbbi vitakörnek a célkitűzését.

A vitakörök szervezése mellett újdonság lesz a megyei filmszakreferensek megbízása is, akiknek a feladata egy-egy megye filmpolitikai, terjesztési, nevelési, szervezési és egyéb problémáinak koordinálása lesz.

Debrecenről is többször szó esett a tanácskozáson. Debrecen példaképe a filmkultúra terjesztésében. Elsősorban a filmesztétika egyetemi szintű oktatását emelték ki, amelyet gyűlölcsei most kezdenek beérni. Az ország különböző vidékein a Debrecenben végzett tanárok a filmismeret-

nök

resszusról

ben dolgoznak, igényelnek. Az a megvesszük ezet.

ilyen dolog a terzetek önállósága. at tettünk meg az e, de még jó lenepni. Különösen ági mechanizmus meg. Egyes vállalmben javult ugyan a bank és a terzetek között még változott. Szeretbeleszólni saját gazdálkodásunkba, zódések. Ezekben kap helyet a terzet érdekvédele-több növényfele-veződött, még minhol elkelne a vál-

tem, s többek dezni kellene a tók és a termelő-ágok jogkört is. de másutt gyra, a hogy a szakmai res elképzeléseit a tagság, hagyoi, a megszokott, a való ragaszkomem használ a ágnak. Még akgy év múlva ki-azság, mert azt dót is meg lehet zós javára.

azok a kérdések, alkotóknak ben-elvek megoldásától, a területi várjuk. A terüek megalkakulása, is, igen nagy gyi olyan szerve, seli érdekeinket, l, s támogatást kérdésben.

kapok a kong-zekről beszélék kerül rám a tók között, az mert ezek a kérmezőgazdasági nek”, s ha nem z más, aki szót aki helyett, helyett a kong-rja őket.

Király György
Király Judit

MEZTETÉS MŰVÉSZET MŰVÉSZET

számos sta- tanuskodott arról, milyen zozhat a gon- származó tűz, ároknak több- zhető, nem is más, csak a szabályok

észeti szabá- an nemcsak a yeken érvé- dődik a tava- szeszezon, s az tapasztalatai hogy a tüzel- aggodalommal lébe. A táboran szalonná- ran okoznak ha nem elég k a tüzet ra- az avar köny- alobban, s az átszó tűz egy hamar újra- anyanlyen ve- a kirándulás- mien előbott o gyufa is. dulás, termé- el vigyázza- egy kis lánsg követ- pusztuljának ra is annyira

KAPUSI IMRE:

Csödöreim szabadulása

Idegszálaimat
fehér-fájdalom
felhurogtad,
magányom karámából
ezer lobogó-vérű csödör
szabadul.
Viharzanak
fejuket nekiszegezve az égnek,
kantárjukat szétszaggatták,
zablájukat széjjelrágták,
patkójukat lenyargalták,
patájuk villámot villant.
Tűz lobog a vérükben.
Fekete-fergeteg
hiába készül ellenükre.
Hiába minden,
hiába ellenükre.
Vad vágatásuk
teledobolja a földet,
az utak belevéreznek,
vérzik maga a nap is
az ég búrja szétreped
e veszett-iramú vágatásban.
Szájukban fehér-hab
és fekete vér:
bennük földrészek úsznak.
De ók viharzanak
úgy, hogy belevakulnak a csil-
lagok.)

KALÁSZ LASZLÓ:

Kakasok taréjukkal

én a szívemmel
villámok előtted
e forróvérű nyárban
melled is kitaláltam
szád is mosolyra adnád
s hiányzik egy fogacskáid
gondjaimat lehajtod
nyakad iva az ága
s nem kezdhet burjánzásba
gondjaimat lehajtod
fejeden élek régtől
hadd éljünk semmiségből

SZILÁGYI MIKLÓS:

Íme a csend

Szemed
püllangoszárnya arcomon
neszzen
íme a csend amely
tökéletes
mikor
már meg sem kérdezem
milyen
virágok nyílnak térdeden
a szó
telesleges

ZSADÁNYI LAJOS KÉT VERSE:

Tavaszi jön

Mint gyerek szeméből a könny,
úgy pereg az eső. Sir az ég...
szép arcát összekarcolta a tél...
de tavasz jön felszívódnak a könnyek
szél fut majd vizet habzsolón
s füvek bújnak ki a földből mint a csigák,
s a barázdák újra kinyílnak termőn gőzölgőve
s a fák rügy-csecsén zeng a fény,
mert tavasz jön s az ember is megtelik
kedvvel és illatokkal.

A csend

Üvegfal kemény egy ember áll mögötte.
nézi a madarakat, a felhőket, ahol most
villantja sárga fogorát a nap...
Nézi a tájat, a fényben úszó kertet,
a szélfújta mezőket, — emlékeit.
Eltűnődik. Mosolyog — s lassan elindul hazafelé.

Jóba, A KÖTŐRŐ

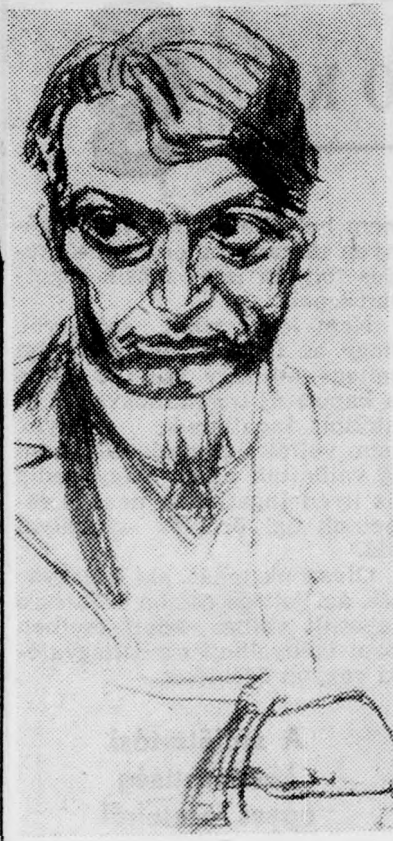
Jóba, a kötőrő éhesen ódóngott a városban, hol havas tetőkön zászlok lengedeztek. Sebes, kék, bütykös újait káromkodva ropogtatta, s ment, amerre az emberek siettek. Egyszerre a kastély aranyos kapuja előtt állt sok emberrel együtt Jóba. A cifra kapun tödült be a nép, s Jóba azt hitte, hogy álmodik. Ő is bemehetne a virágok és szelid ózek közé? Micsoda boszorkányság ez ezen a furcsa féli reggelen? Elnézte, ó, hányszor ő már messziről, alázattal ezt a csoda-kertet. Fehér utait, virágait, szelid ózeit, s középen a tornyos palotát. És ejnye, bizony ott bent cigányok muzsikálnak. Új és új emberek jöttek, rongyosak is. Jóba állott a kapun kívül nagy, beteg, tehetetlen bábukodással. Egy sereg rongyos száguldott el mellette. Egyik megnézte Jóbat, s száguldóban reá kiáltott.

— Nini, a csengei Jóba, hé Jóba. Gyere, ha magyar vagy te is!

Jóba majdnem vidáman megmozdult. Bemegy ő is, mert a Kossuth-nótát hallja. Bencsi legény volt, aki hívta, s az is csak kötőrő. Valami nagy dolog lehet ott bent. Ohé, a grófi kastély beereszti a rongyosokat is, íme. Jóba is szaladt, amerre a bencsi legény robogott pajtsáival. Éppen a tornyos palota elé. Zengett, harsogott a nagy kert: a népek énekeltek. A palota ablakjából barátságos, szép arcok mosolyogtak. Ez egy kis

menyország, véte Jóba, a kötőrő, s hátát sütötte a nappal. A hó szikrázott és olvadt. Pirosodtak a fülek, s a cigányok nem fáradtak. Néha éljenek harsogtak, s kendőket lobogtattak kalapos, városi asszonyok. Jóba, a kötőrő szédült mintha erős pálinkát ivott volna. Eljenzett ő is, kacagott, dúdolt, s csak néha nyögött. Egyéb-ként ők leghátul szorongtak, a rongyosok. Jóba mosolygósan ismert meg közülük sokat. Bencsi árokások, lápfalusi kosárkötők, vadági zsellérek, kősa napzsámok kenyéretlen kötőrők. Ezek mind önkéntelenül egy seregbe verődtek. Így tavasz előtt, februárban fölajdulnak az alvó faluk. Már nem bírják az emberek tovább a telet, s mint az álomjárók szállingóznak be a városba. Nem tudják, miért mennek oda, de mennek. Ott szép házak vannak, pénz, drága holmik, munka, kenyér. Hátha! És jönnek a sápadtak, a keserűek, a rongyosok, a kiéhezettek, jönnek. Így jöttek a bencsiek, a lápfalusiak, a vadágiak és a többiek. Így jött be a városba Jóba is, ki most nótázik, mint egy részeg. Majdnem sirja a nótát a cigány után: Kossuth Lajos azt üzenté... Dalol az egész város, felel, felel, rongyos had. Eljen a haza — kiáltja a bencsi kötőrő. Elöl az urak is ezt kiáltják. Az ablakból visszarikoltják. Eljen a haza, a haza. Jóbanak könnybe lábad a szája.

Századunk magyar elbeszélői

Ady Endre a magyar költészet forradalmára. Életének legfontosabb állomásai közt említhetjük Erdmindszenten született 1877. november 22-én. Debrecenben és Nagyváradon

újságíró, és megismerkedik az asszonnyal, aki élete nagy élménye marad, Lédával. És kijut Párizsba, ez talán a másik meghatározója fejlődésének. A Holnap antológiában megjelent versei, majd 1906-ban az „Új versek” valóságos forradalmat idéz elő a magyar irodalomban. Ez a kötet valószínűleg is kezdete a haladó, forradalmár szellemű és szemléletű írók táborra alakulásának. 1908-ban megjelenik a Nyugat, amelynek ő a szellemi vezére, lelke, megteremtője, az ő versei jelentik benne a legtöbbit, a forradalomba rohanó magyar élet pontos és igaz, soha nem hallott szavakba foglalt rajzát.

Mint költő sok harc és vita után ma már nemzeti kultúránk legszebb kincsei közé tartozik. Mint prózáiról kevesebben ismerik s szeretik. S bár novellái nem is érnek fel mindig a versek magaságáig, ezekben is ugyanaz az Ady áll előttünk. A forradalmár, a kísérletező, végigpróbál szinte minden novellaformát, s mindenkiben alkot érdekeset, új szerűt. A „Sápadt emberek és történetek” vagy a „Muskétás

tanár úr” című kötetek önalkotások. Mihályi Rozália csókja — amint egyik novellájában meg is írta — halalos

csók volt. Ady fiatalon, 1919. január 27-én elhunyt, éppen akkor, amikor a megjövendőt forradalom győzelméül ünnepelni tudta volna.

Móricz Zsigmond:

ADY ENDRE

(Részlet)

Ady Endre mindennél fokozottabban élte azt a művészi elvet, hogy minden érzés és gondolatcsíra az életben csak arra való, hogy a művész művészi értékévé vertekezze. A méh csak a mézért zabál, s a művész minden jajt, amit tanul: a művészet jajjává emel.

Ady Endre költészetében az az életigenlés, ami őt, az embert, a meggyulladásig fűtötte: még sokkal fokozottabban, művészi értékben ég.

Ezért hatottak és hatnak versei annyira divinalólag; nem lehet megmagyarázni azt a lobogó örömet, amit két szó tud kelteni, amit Ady Endre leír, s amit minden szava fel tud ébreszteni abban, aki rezonálni képes reá.

Egy-egy Ady-kötetnek ugyanolyan édes illata van,

mint egy tavaszi boldog rétnék, egy valódi szénakészlet, berkes, virágos, csobogó érpatakos magyar mezőnek, tele a természet minden felszikkrazó szépségével s lehetőségével s a magyar élet minden keserű és ostoba hiányával...

Az Ady-szavak mint a riogófütyű csattognak, s az Ady-strófiák, mint a természeti képek hatnak, s az Ady-versekben egy-egy valóságos természeti jelenség, vihar és szélfúvás és nap-sütés élnek.

Ady Endréről, a költőből, valami hallatlan s ezervolton feszültégedő idegerő árad, amely ha bekapcsolódik saját mindnyájunkból egy fokozott Ady Endrét csinál: innen az a boldog rajongás, amellyel Adyt az egész ifjúság szeretni tudja.

Varga József:

ADY ENDRE NOVELLÁIRÓL

„... Adyt szenvedélyesen izgatták az emberi sorsok: hogy fut zátonyra az élet, vagy mi hozza meg a boldogságot, a harmóniát. Tragikusan balladás lélekör övezi egyik-másik írását. A saját művészetét világosan ismerő és értő Ady nem véletlenül adta egyik háromrészes történetének ezt a címet: Apró, véres balladák. Ő maga is tudatosan vallotta: „Hiszek abban, hogy az igazi zene, az igazi dal onnan száll, ahol már a Halál a birtokos úr. Akik a versíró Adyt becsülik, hallják ki e könyvből a Halál dominiumáról hazabandukoló aratók énekét” — írja az Igy is történhetik előszavában. Ez a tragikus látás ma-

gyarazza, hogy miért kevés közöttük az anekdotikus írás. Inkább a poentirozott, dramatisztikus forma állik novelláikhoz. Ady azonban mert kísérletezni. Művészi szándékai sok ponton érintkeznek a kor novella-újító törekvéseivel. Maga Ady be-szélte is erről: „Aztán egy kis hetvenkedés is bántott: Megmutatni, hogy ilyenket is tudok, ha akarok... Hozzányúltam új témákhoz, bátorítást adtam egy-két hivatásosabb mesélő konsturuáló talentumnak. Próbálkozásokat tettem a magyar földön különben pompásan bevált és tenyésző tárca novellácska formagazdagságát gyarapítani.”

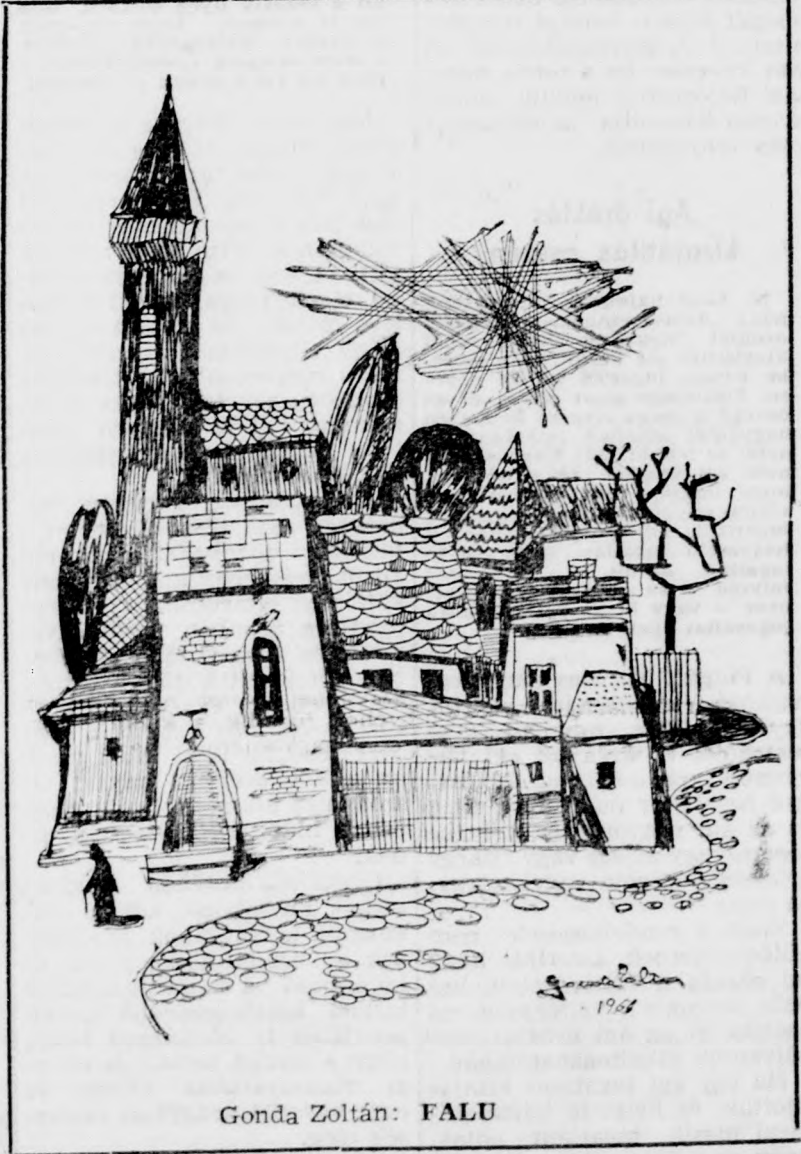
★ ★ ★

Ady Endre először mint költő jelentős, mint költő lett a magyar irodalom egyik legnagyobb alakjává. Verseit először 1900-ban adták ki összegyűjtve, s ezt a publikációt több követte — valamennyi Ady Endre összes versei címen. Csak a legújabbakat említsük: 1955, 1961 — ez a legteljesebb —, 1962, 1965. Ady prózáiról és irodalmunk kiemelkedő alakja. 1955-ben megindult munkáinak kritikai kiadása, az első kötetekben Összes prózai műveivel. Eddig az 1., 2., 3., 4. és 6. kötet jelent meg — ezek Ady újságcikkeit és tanulmányait tartalmazzák. Mivel e sorozat még csak 1965-nél tart, szükséges, hogy a korábbi válogatásokat is használjuk. Téma szerinti válogatást az Ady Endre az Irodalomról (1961), A nacionalizmus alkonya (1959), A fekete lobogó (antiklerikális iratok — 1960) és a Vallomás a patriotizmusról (1958) összeállításai. A publicista Adyról átfogó képet igyekeztek adni az Ifjú szivekben című (1958), és az Ady E. Válogatott cikkek és tanulmányai (1954) c. kötetek kiadói. Irodalomtörténeti értékek Ady levelei is, ezekből 1956-ban jelent meg Ady válogatott levelei címen egy kötetnyi.

Ha a költő és a publicista Ady megismertük a novellista sem maradt ismeretlen. E célra az Összes novellák 1961-es kiadása a legalkalmasabb, hisz ebben egy-kötetbe gyűjtve találhatjuk Ady valamennyi elbeszélését. Nem ilyen teljes ugyan, de igen terjedelmes a Novellák 1957-ben megjelent két köteté is.

NAPLÓ

7. oldal — 1967. április 16.

Gonda Zoltán: FALU

Majdnem elindul, hogy megöleljen sorba mindenkit. Eljen, éljen, a haza? S most mind itt vagyunk, egyformán, a gróf kertjében. Éppen ilyen álmódott nemrég, mikor majdnem elpusztult. Jóbának még most is gyulladt egy kicsit a tüdejé. Ezelőtt őt nappal tápázkodott föl a forró szalmazsákról, ahol hetekig kinlódott. Még mindig mintha nagy keseket mártanának itt-ott a testébe. A rongyai is vékonyak, silányak. És hamar megzavarodik még Jóba. Mellé áll a nagy sokadalomban, lármában egy vadági zsellér:

— Rossz bórben van, szomszéd.

Alig értik egymás szavát a cigánytól, a nótától, a nagy rivalgástól. Egy kicsit részegre mind a kettő ennek a különös sokadalomnak.

— Dög voltam, szomszéd. Már el akartak földelni. Jobb is lett volna. Nálunk nincs munka. Nyavalyás is volnék a dologra. Csak éppen, hogy bejöttem szétnézni a városba. Vadágon is így van? Az asszonyom is hulla. Az is két hét óta nyavalyáskodik.

— Hát a gyerek?

— Őt. En legalább nem tudok enni. Nem is kívánom az életet. De azok tudnak. Mit csináljon az ember? Hát mondjad, szomszéd.

Hirtelen előnti őket egy széles zsi-bongás. Mindenki éljenez, kiabál. Az ablakban áll a fiatal gróf. Sújga tisztellett a vadági zsellér:

— Lesz a követ az apja helyett.

Keveset, de ő szépeket mond a gróf. Szabad és boldog legyen az ember. Mikor bevégzi, a városi asszony megint kendőket lobogtatnak. Jóbának megint könnyes a szeme. Aztán kiterelik őket a parkból a szolgák. Dél el is múlt. A cigány nótáját még sokáig hallják: Kossuth Lajos azt üzenté...

Dúdolt, lelkesedett Jóba az utcán.

Ketten ballagtak a vadági zsellérral. Egyszerre azonban dideregni kezdett Jóba:

— Így nem mehetek haza, így nem lehet. Egy kenyeret ha vehetnék. Veszek kenyeret, húst veszek.

Valami nagy változást érzett a világban Jóba. Ez a különös délelőtt. A grófi kert, a gróf, a muzsika, a sok éljen. Együtt mindenki, urak és rongyosok. Kell hogy hús kerüljön és kenyér. Láz és lelkesedés égette a Jóba arcát. Mészóral a vadági zsellér:

— Van nálam egy kis pénz, szomszéd, két malacot adtam el, menjünk be egy pohárra!

Es ittak, míg elesleledett. Énekeltek és sirtak: Kossuth Lajos azt üzenté... A zsellér ordította gyakorta:

— Más világ lesz, szomszéd, meglásd. Szabad lesz minden ember, az istenét.

Jóba nyöszörgött, mint egy gyermek: — Szeretném megcsókolni azt a fiatalembert. Áldott ember, hajha, de áldott ember!

Es énekeltek, mintha az érkező boldogságot fogadnák: Kossuth Lajos azt üzenté...

Éjjel indultak haza, csak a hó világitott Jóba látta, hogy a zsellérnek még öt forintja van.

— Adj egy forintot, szomszéd!

— Nem lehet.

Jóba előre engedte a dülöngöző zsellért, s a botjával fejbe ütötte. Azután, mikor a zsellér leesett, megvadult. Lángoltak a csontjai is Jóbának, s verte a zsellér fejét. Azután kivette a csizmából az öt forintot, s loholt. Énekelte az árva, sötét téli mezőn Jóba: Kossuth Lajos azt üzenté... Tele volt a szíve a mai nap eseményével, s úgy sietett haza az öt forinttal, mint egy megváltott mesebeli király.

Ady Endre

OLVASÓINK írják

Tíz tojásból négy rossz volt

A Petőfi téri 20-as számú fűszerboltban 10 darab tojást vásároltam. Kerestem ugyan az átvilágító lámpát, hogy megnezzem, nem hibásak-e a tojások, de az átvilágító nem volt, ezért a szerencsére bízva a dolgozó, elvittem haza. Csak másnap, mikor az ebéd készítésénél föltörttem a tojásokat, derült ki, hogy megécskák pechem volt, mert a tízből négy darab rossz volt. Nagyon bosszantott a dolog, nemcsak azért, mert így igen drágák voltak a tojások, hanem azért is mert az unnepi ebédhez szükséges mennyiség nem volt meg. Mindezek elkerülhetők lennének, ha a tojást árusító boltokban mindenütt található lenne átvilágító lámpa.

Balogh Margit
Debrecen
Oláh K. u. 40. sz.

Együtt védjük a parkokat!

Úgy érzem, jogos kérdés az, hogy vajon megérdemlik-e a Jászai Mari utca, a Béke útja 4. A és a környékben levő házak lakói azt az anyagi áldozatot és munkabefektetést, amit évente kell a városnak a térség parkosítására. A tapasztalatok szerint nem, mert már harmadik éve teszik tönk a parkot a gyerekek anélkül, hogy erre bárki is figyelne. Igaz, kezdetben voltak, akik a gyerekeknek megmagyarázták, hogy a park nem futballpálya de egyes szülők elvették a kedvüket ettől, továbbra is megengedve gyermekeiknek a park rongálását. Különösen romlott a helyzet azután, hogy a fűvesített részben az elmúlt nyáron sakkasztalt és kópadokat telepítettek, nem kerítve el attól a területet, ahol a gyerekek kárt tettek.

A minap újra ásták a kitaposított fű helyét, s valószínűleg be is vetik. Legalább 12 ember egy napi munkája és munkabére már benne fekszik. Amint a munkások eltávoztak már megjelentek az első lábnyomok az újra ázott földön. Sürgősen intézkedni kellene, s tiltó táblákat elhelyezni figyelemztetésül, hogy a pázsit nem játszóter. Jó lenne, ha megjelenne egy-egy parkőr legalább addig, míg a gyerekek nem szoknak le a fűvesített terület kitaposásáról. Továbbá fűmentes területre kellene áttelepíteni a sakkasztalt és a kópadokat.

Egyébként a pázsit, a fák, a virágok a gyerekek egészségét is szolgálják, ezért is kollektív kötelességünk védelmük.

M. B.
Debrecen, Béke útja 4. A.

Akinél a szabály nem mindig szabály

Furcsa és megbotránkozott eset történt április 5-én a 287. számú csuklós villamoson. 16.40 órakor szálltunk fel a kocsihoz az Aranybika Szálló elöltti megállónál. A kalauznak a szabály értelmében felmutattuk bérletünket. S ami ezután következett, nem kis meglepetést okozott. A kalauz szinte magából kikelve kiabálta, hogy nem kíváncsi rá, láttam már eleget belőle. (Egyébként más utasokkal szemben is ilyen magatartást tanúsított.) Most aztán nehéz helyzetben vagyok, félve emelem fel kezembem a bérletet, mert nem tudom, milyen hangulatban találok a szolgálatban levő kalauzt. Még összeszedi a szabály betartásáért.

Kovács Ödön
Debrecen, Ifjúság u. 7. sz.

§ JOGI TANÁCSOK §

Elvált nő joga özvegyi nyugdíjra

F. Zs. debreceni olvasónk írja: Férjétől elvált, aki később meghalt. A különélés alatt részére ideiglenes tartásdíjat állapított meg a bíróság, a későbbi változásban azonban a bíróság a férjét már nem kötelezte tartásdíj fizetésére. Az a kérdése, hogy kaphat-e özvegyi nyugdíjat.

A vonatkozó törvényi rendelkezés értelmében annak a nőnek, akinek a házasságát felbontották, az ideiglenes özvegyi nyugdíj az egyéb feltételek mellett is csak abban az esetben jár, ha férjének halálakor tartásdíjban részesült. Ebből a szempontból tartásdíjban részesülőnek kell tekinteni akkor is, ha tartásdíj ténylegesen nem kapott, de részére a bírói ítélet megállapította.

A levélben tényállás szerint olvasónk volt férjének halálakor nótartásdíjban nem részesült. A házasság felbontása előtt ideiglenes nótartásdíjat állapított meg részére a bíróság a különélés tartamára, a házassági bontásban azonban az ítélet a volt férjét nótartásdíj fizetésére már nem kötelezte.

Az idevágó jogszabályok helyes értelme az, hogy a tartásdíjban ténylegesen nem részesülő feleség, illetve elvált nő akkor kell tartásdíjban részesülőnek tekinteni, ha van olyan nótartásdíjat megállapító ítélet, amelynek alapján az elvált feleség a tartásdíjat végrehajtás útján behajthatja. Az ideiglenes nótartásdíj fizetésére kötelező ítélet alapján a házasság felbontása után a volt férj ellen végrehajtást kérni nem lehet.

Ezek szerint olvasónk azon az alapon, hogy házasságának felbontását megelőzően volt férjét a bíróság ideiglenes nótartásdíj fizetésére kötelezte, tartásdíjban részesülőnek nem tekinthető. Ennek folytán pedig ideiglenes özvegyi nyugdíjra nem jogosult.

Az önbíráskodásról

Több olvasónk érdeklődik az iránt, hogy mi az önbíráskodás, ki követi el, büncselekmények képez-e akkor is, ha az elkövető azt hiszi, hogy jogosan jár el, és végül milyen büntetést von az ilyen cselekmény maga után.

A Büntető Törvénykönyv vonatkozó rendelkezése szerint, aki abból a célból, hogy jogos vagy jogosnak vélt vagyoni igénynek érvényt szerezzen, más erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen, elűrjön — szabadságvesztéssel vagy javító-nevelő munkával büntetendő.

Nem valószínű, hogy az önbíráskodás...

Vigyázat!

Nagyon kell vigyázni a nagy forgalomhoz nem szokott, jédős lovakra, mert könnyen súlyos baleset előidéző lehetnek. A 4. számú főútvonalon, a boeskaikerti I. számú dűlőút közelében megriadt Cseh József Nádudvar, Jókai utca 5. szám alatti lakos lova, s a fogatot előző tehergépkocsi elé ügrott. A tehergépkocsi 40 méterrel át tolta maga előtt a lovat, amely a helyszínen kimúlt. A ló értéke ötezer forint volt, a tehergépkocsiban tízezer forint kár keletkezett. Személyi sérülés nem történt.

ráskodás, ha az erőszak alkalmazása vagy a fenyegetés az igény érvényesítésének megengedett eszköze. Az elkövetési tevékenység tehát azonos a zsarolással. Amíg azonban a zsaroló jogtalan vagyoni haszon szerzésének a célja vezető, addig az önbíráskodásnál ez a cél hiányzik. Az önbíráskodás akkor is büntetést érdemel, ha a tettes igénye jogos, mert az állam még ilyen igény érvénytelenítésénél sem engedheti általában meg az erőszakos egyéni fellépést.

Kivétel az olyan eset, amikor a jog egyenesen megengedi az erőszak alkalmazását, mint például a birtokvédelem körében, illetve a fenyegetést, mint például a büncselekménynek a szorgalmazását büntető feljelentés kiállításáig helyezősevel.

A büntött másik elkövetési módja az, amikor az igény jogtalan ugyan, de az elkövető tévedésből jogosnak hiszi. Tekintettel arra, hogy még az igény jogos volta sem mentesít, még kevésbé lehet az e tekintetben fennálló tévedésnek büntethetőséget kizáró hatályt tulajdonítani. A büncselekmény el van követve, ha a tettes hatósági feljogosítás nélkül, önkényesen használja az erőszakot vagy fenyegetést.

Ági öröklés kisajátítás esetén

N. L.-né hajdúbagosi olvasónk írja: „Testvéremnek közérdekű örökös ingatlanok közöttől kisajátítás alá került, és a cserébe kapott ingatlan került nevére. Testvérem most elhalt, és az özvegy a maga részére kéri ezen hagyatéki ingatlan tulajdonjogát azzal az indoklással, hogy ez már nem ági vagyon. Az a kérdése, hogy miután nem vitásan testvérem örökösétől örökölte az ingatlan, amelynek helyébe a hagyatéki ingatlan, mint cseréingatlan került, a kisajátítás folytán — ez a vagyon az özvegyet — vagy őt az ági vagyonra jogosultat illeti-e.

A Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezése szerint az ági öröklés szabályai nem terjednek ki arra az ági vagyonra, amely az örökösök halálakor már nincs meg, és az ági vagyonra helyébe lépett, vagy az ági vagyonra értékén vásárolt vagyonra.

Ezek a rendelkezések nem különböznek azokról, hogy mi okozta a változást, hanem maguk a változások rendelkeznek ki az ági öröklés szabályainak alkalmazhatóságát.

Ha egy ági ingatlan kisajátított, és helyette kártalanítással másik ingatlan adtak, vagy az ági ingatlan földrendezés során cserélték ki másik ingatlanra, mindenképpen az az eset áll fenn, hogy az ági ingatlan már nincs meg, ha-

nem helyébe — még ha törvényen alapuló hatósági intézkedés folytán is — másik ingatlan lépett.

Nem lehet tehát szó arról, hogy az ilyen ingatlanok ági jellege mintegy átszállt volna a kapott új ingatlanokra, és ez utóbbi ingatlanok, amelyek nem voltak ági eredetűek, nem is válhattak azá — így pedig az ilyen ingatlanok nem is eshetnek ági öröklés szabályai alá.

Olvasónk tehát, aki a hagyatéki ági jellege esetén öröklésre jogosult volna, adott esetben nem igényelheti ezen hagyatéki vagyon öröklését.

A szülőtartási kötelezettség egyes eseteiről

S. S. olvasónk írja: Több gyereke van, de 70 éves, munkakép-telen állapotban mégis idegenek tartására szorul, mert gyermekei egymásra hátrítják az eltar-tási kötelezettséget, azon vitatko-zva, hogy nem egyforma a keresetük, és így a tartásához sem járulhatnak hozzá egyenlő arányban. Az a kérdése, hogy mi a szabály ilyen esetben. Még az is kérdés, hogy az egyik a gyermeke feleségének szülei szintén tartásra szorul, köteles-e ezen fia ezt a szülőt is eltartani.

Jogszabály, hogy a gyermek a vagyontalan és arra rászoruló szülőt eltartani köteles, kivéve, ha a szülő a gyermekkel szemben kötelezettséget olyan súlyosan sértette, vagy megszu-totta el, ami az alapvető erkölcsi elvek teljes sembevetelére mutat, és ami miatt az igény elutasítását a szülői hivatás megbecsülésére irányuló általános nevelés érdeke is indokolja. Ezt az egészen kivéte-les helyzetet a gyermeknek kell bizonyítania.

A Családjogi Törvény vonatkozó rendelkezése szerint a tartásra jogosultak rokoniak közül elsősorban a leszármazói kötelesek eltartani. Ez a kötelezettség azonban nem egye-temleges, hanem több egy sorban kötelezett között a tartási kötelezettség egyenlő arányban oszlik meg Ezekről a rendelkezésekről is lehet térni, ha a kötelezettek anyagi viszonyaira tekintettel más meg-osztás mutatkozik méltányos-nak.

Olvasónk esetében a gyermekek különböző anyagi viszonyok között élnek, különböz-ök a kereseti viszonyaik, és különböző a helyzetük egyéb tartási kötelezettségük szempontjából is. Méltányos tehát, hogy a tartási terhük is anyagi viszonyaikhoz képest és nem egyenlő arányban oszlas-sék meg.

A további második kérdésével kapcsolatban a Családjogi Törvény általános szabálya, hogy az egyik házastárs a másik házastárs szüleit nem köte-les eltartani.

Események a Megyei Művelődési Házban

Körutalálkozó lesz április 16-án, vasárnap este 6 órakor a Horváth Árpád művelődési otthonban (Debrecen, Csapokert Sűveg u. 3.) a Csokonai Dalkör rendezésében, hét meghívott kórus részvételével.

A Horváth Árpád művelődési otthon Ifjúsági klubja április 16-án, vasárnap 14-től 22 óráig áll a fiatalok rendelkezésére a meghívottak hatják Fesüs Rita középiskolai tanulójó József Attila emlékére össze-állított irodalmi műsort, „Ki mit tud?” vetélkedőn és egy sporttúr-gyú vitában vehetnek részt.

Az április 10-i Alföld-est műso-rából a Megyei Művelődési Ház április 16-án, vasárnap délelőtt 10 óra-kor irodalmi matiné rendez Bal-mazújvárosban a művelődési ház-ban. Közreműködnek a Csokonai Színház művészei, a József Attila Irodalmi Színpad tagjai és az Ifjú Zenebarátok Kórusának kamarazene-kara.

A Ludas Matyi Bábszínház mű-sorából a Megyei Művelődési Ház április 16-án, vasárnap délelőtt 10 óra-kor Benedek András: Hollókői-rály című bábjátékát mutatja be.

A Balatonról, a Bükkről és más szép vidékeinkről készült művészi filmeket láthatnak az érdeklődők a „Hazánk tájain” című műsorban a Művész moziban április 16-án, ked-den este 7 órakor. (Béleldíj 2 fo-rint.)

„A gépjárművek felépítése” című az EM munkásszülő klub-jában (Tanácsköztársaság útja 11.) Kardos László územéreműk tart előadást április 18-án, kedden este 7 órakor. A béleldíj 2 forint.

Színes, vetített képekkel illusz-trált előadást tart „Kodály Zoltán és Debrecen” címmel április 19-án, szerdán este 8 órakor Gyűlés György, a Zeneművészeti Főiskola vezető tanára a Művész moziban.

HÍREK

Várható időjárás vasárnap este-tig: Ma erősen felhős idő, többfelé, főleg délen még esőkel. Vasárnap változóan felhős, párák, szor-ványosan előforduló esőkel, egy-két helyen zivattal. Időnként megerősödő északi, északkeleti szél. Legmagasabb nappali hőmér-séklet vasárnap 15-20 fok között. (MTT)

Unnepi irodalmi matinéet rendeznek a költészet napja alkalmából a balmazújvárosi művelődési házban április 16-án, vasárnap délelőtt 10 óráig kezdettel. A műsorban az Alföld antológiában szereplő költők műveit tolmácsolják.

A MÁV-nyugdíjasok részére tüzelőutalványokat a Debrecen állomás I. emelet 132-es szobájában osztják ki. Sorrend: április 17-én: A, B, C, Cs; 18-án: D, E, F, G; 19-én: H, I, J, K; 20-án: L, M, N, O; 21-én: P, R, S, Sz; 22-én: T, U, V, Z. Zs. Az érdekeltek az arcképes igazolványt vigyék magukkal. Április 30. után az utalványok nem vehetők át.

Szombaton Gyulán baráti találkozó vett részt a debreceni Csokonai Gimnázium énekkara.

Az Országos Filharmónia VII. bérleti nagyzenekari hangversenyt április 17-én, hétfőn este rendezik meg Debrecenben a Bartók terem-ben.

Tűz a pincében. A beretyóújfalui kórház pincéjében dohányzástól keletkezett tűz. Az ott dolgozók a cigarettavég-et a padlóra dobták, nem ol-tották el, s így távoztak. A pincében levő éghető anyag meggyulladt, és jelentős kár keletkezett.

Józsa János debreceni festőművésznek grafikai művek-ből összeállított tárlata nyílt Derecskén. A kiállítás nagy érdeklődés mellett dr. Tóth Ervin művészettörténész nyi-ltotta meg.

A KPVD SZ József Attila Irodalmi Színpad következő bérleti előadását április 17-én, hétfőn este mutatja be a Hungaria kamaraszínházban Carmina Burana címmel. Az irodalmi esten az európai diákköltészet java termését mutatják be a színpad tagjai.

A TELEVIZIO MŰSORA

BUDAPEST

8.25 Iskola-tv. Fizika, 9.00 „Dua-rik” Tv-folyóirat. (Az Intervízió műsora Kijevből.) 9.30 Angol nyelv. 9.30 Hétmérföldes kamera. Utóórhíradó. 10.05 Tűskevár. (If-júsági tv-filmsorozat.) III. 10.35 Gyermekhangverseny. (Az 1964. május 24-i koncert részlete, felvé-telről.) 11.00 Rajzold velünk! 11.58 Popeye-sorozat: A nagy fogas. (8sm) 15.05 Magyar Híradó. 15.15 A mezőgazdasági biztosítás néhány időszerű kérdéséről. A kamera előtt: Ormai Olivér, az Állami Biz-tosító vezérigazgató-helyettese. 15.25 Vasárnap délutáni előadás. Paolo és Francesca. (Olasz film.) 16.55 Nótaszó. 17.15 A IV. budapesti nemzetközi műszaki filmfesztivál díjnyertes filmjeiből. 17.35 30 éve történt... 17.45 Ivanhoe. (Befeje-zés) 18.10 Vasas-Budapesti Honvéd bajnoki labdarúgó-mérkő-zés közvetítése a Nepszablonból. Szünetben: Esti mese. 20.00 Tv-hi-radó. 20.20 Hosszú kéz. (Angol film.) 21.55 Sport hírek. 22.05 Tv-híradó — 2. kiadás.

POZSONY

9.30 Régészeti érdekességek. 10.30 Akrobata a felekek közt. 11.00 Tv-találkozó Leonard Bernsteinnel. 12.00 Tv-híradó. 14.30 Országos téli úszóbajnokság. 15.30 Művészi for-naverseny. 17.00 Lenin és a cseh-szlovák munkásmozgalm. 18.40 Esti mese. 19.00 Tv-híradó. 19.20 Sporteredmények. 19.45 Az új kö-zépen. (Amerikai film.) 21.50 Vira az operaművészetről. 22.05 Tv-hi-radó. 22.20 Sporteredmények. II.

BUKAREST

8.00 Torna. 8.10 Iskolások műsora. 9.45 Faluműsor. 11.15 Szimfonikus hangverseny. Sportclután. 17.00 Tv-magazin. 18.00 Tv-híradó. 18.40 Népi muzika — tv-nezők kívánsá-gára. 19.10 Az arénában. 19.30 Aida. Játékfilm. 21.50 Telesport. 22.10 Tv-híradó.

Színházi műsor

Ma 3-kor Mária főhadnagy, bér-letésznél. 7-kor Ha elmondod, leta-galom, bérletésznél. Kedden 7-kor Az öreg hölgy látogatása, Kántor-né bérlet. Szerdán 7-kor Mária fő-hadnagy, Szerdahelyi bérlet.

Előadások a Hungária kamaraszínházban

Ma fél 3-kor Lángeszű szerelme-sek. Rátkay István bérlet. 7-kor Don Juan. Szelvénybérlettel beváltha-tók!

Társasutazás Helsinki-be

A Hazafias Népfrent Orszá-gos Tanácsának szervezésé-ben júliusban egy magyar turistacsoport látogat el a finn fővárosba. A társasuta-zásban hajdú-bihariaknak is módjukban áll részt venni. Az útra július 18. és 25. között ke-rezhetők a részvételi díj 3800 forint, amiben benne van a 350 forintnak megfelelő köl-tőpénz is. Jelentkezni a nép-front megyei titkárságán le-het április 22-ig, felvilágosi-tást itt adnak (telefon: 16-69). A finnországi utazás program-jában a főváros nevezetessé-gének megtekintésén kívül szerepel több kirándulás Hel-sinki környékére is.

Óránként közlekedik a 6-os autóbusz

A 6. számú Autóközlekedési Vállalat közleménye szerint a debreceni 6. számú helyi járat autóbuszai munkaszüneti nap-okon — vasár- és ünnepna-pokon — 1967. április 16-tól csak óránként közlekednek. A Kossuth utcai induló ál-lomásról reggel 7 óra és dél-után 18 óra között mindig 10 perckor (például 7 óra 10 perckor), ezt követően 18 óra 15 perckor, 19 óra 15 perckor, 20 óra 15 perckor, majd 22 óra 10 perckor és 23 órakor indulnak a járatokocsijai.

Az Acsádi úton levő végáll-mástól reggel 7 óra és este 22 óra között mindig 10 perckor (például 7 óra 50 perckor), majd 22 óra 40 perckor és 23 óra 20 perckor indulnak a bel-városba az autóbuszok.

Forgalom- korlátozás

A Debreceni Konzervgyár-hoz vezető vasúti iparvágány-nak a Monostorpályi utat át-zelő szakaszát április 20-án kezdik építeni. Emiatt a Mo-nostorpályi út egy szakaszát — a TÚZEP-telepnl — le kell zárni a járműforgalom elől a vasúti pálya építésének befeje-zéséig. Ez idő alatt a jármű-forgalom egy nyomsávon ha-ladhat, a lezárt útszakasz mel-letti terelőúton. A közlekedés folyamatoságát jelzőórral biz-tosítják. Az autóbuszmegálló ez idő alatt az Ercsöd utca és a Monostorpályi út sarkán lesz.

APRILIS 17:

Új forgalmi rend

A VÖRÖS HADSEREG
ÚTJÁN

A debreceni Vörös Hadsereg útja átépítésének előrehala-dása újabb forgalomszervezési intézkedéseket tesz szükségessé. Hétfőn, április 17-én 0 órá-tól a Béke útja és a Csapó út-ca között a járművek mindkét irányba csak a már kész, új útburkolaton haladhatnak. A forgalom zavartalanítása érde-kében a Vörös Hadsereg útja páros oldalán — a Csapó utca és Béke útja közötti szakaszon — hétfőtől járművel várakozni tilos. Továbbra sem hajthat-nak ki a járművek a Csapó út-cából a Nagytemplom irányá-ba, illetve a Béke útjából a Vörös Hadsereg útjának a Nagyállomás felé vezető sza-kaszára.

Lottónyeremények

A Sportfogadási és Lottóigaz-gatósg közlése szerint a 13. játé-kében öt találatos szelvény nem ér-kezett. Negyvtalálatot 41 fogadó ért el, nyereményük a nyereményle-ték levonása után egyenként 94 972 forint. Három találatot 4506 fogá-dó ért el, nyereményük a nyere-ményléték levonása után egyen-ként 432 forint. Két találatot 134 043 fogadó ért el, nyereményük egyen-ként 18 forint. (MTT)

NAPLÓ

8. oldal — 1967. április 16.

Utazás
nkibe

Népfront Országos szervezésében egy magyar látogat el a társasutáshariaknak is részt venni. Az 25. között ke-életi díj 3800 benne van a megfelelő köl-ntésén kívül irándulás Hel- is.

Közlekedik
utóbusz

Autóközlekedési nyelve szerint a mű helyi járat mkaszúneti na- és ünnepná-április 16-tól közlekednek. Aca induló ál-7 óra és dél-ott mindig óra ádul 7 óra 10-ötven 18 óra 15 perckor, 21 óra 15-22 óra 10 perckor indulnak a bel-buszok.

Mom-
kozás

Konzervgyár-rti iparvágány-nyitást át-április 20-án Emiatt a Mo-ry szakaszt — el — le kell gyalom elől a ésenk befeje-ált a jármű-omsávon has-izsakas mel-ly a közlekedés elzárórel biz-óbuszmegálló Emőd utca és út sarkán

S 17:

galmi
ad

ADSEREG
N

örös Hadsereg k előrehala-omszervezési sz szükséges-17-én 0 óra-és Csapó ut-vek mindkét már kész, új ladhatnak. A ansága érde-adsereg útja Csapó utca tti szakaszon vel várakozni sem hajthat-ék a Csapó ut-plom irányá-e útjából a útjának a vezető sza-

mények

es Lottóigazga-nt a 15. játé-elyvény nem ér-nyereményül-lyvenként 94 972-átot 4506 foga-nyók a nyere-át után egyen-álalattot 134 947-ményük egyen-

PLÓ

április 16.

SÉRELEM

A Kis Hírlap megírta, nem is az ügy súlya miatt, inkább tanulságként: a karbantartás csoportvezetője elemelt néhány doboz festéket; kertvárosban lakik, jön a tavasz, milyen szép a frissen mázolt kerítés. Az esetre rájöttek, az ügyből felelősséget kellett vállalni. A tudósítás és a morál úgy hasonlított az ilyen jellegű cikkekre, mint egyik doboz festék a másikra.

A gyár csoportvezetői is elolvasták és csóválták a fejüket. Helytelenítették az írást, nem azért, mintha az esetet maguk is nem itélték volna el. A felelősséghatározat különben sem volt valami szigorú. Egész más volt a baj. A csoportvezetők összedugták a fejüket és megállapították: mi lesz a csoportvezetői tekintéllyel a cikk megjelenése után? Akad-e még dolgozó ezután a gyárban, aki végrehajtja egyetlen csoportvezető utasítását?

Küldöttséget választottak, három csoportvezető felkérésére a szerkesztőt, hogy tudomására hozza a nemteljesítést. Kifejtették: az ilyen elhamarkodott írásoknak a munkafegyverem issza meg a levét. Az is bolond, aki ezek után meg vállalja a csoportvezetőseget.

Míg a küldöttség tagjai beszéltek, a szerkesztőnek melege lett. Gondolkodott az ügyön, és kissé megintott önbizalommal némileg igazat adott nekik. Nyomban közölte velük, hogy igyekeznek jönni a történetek.

A szerkesztő elment a gyáregységvezetőhöz, és segítséget kért az újságírók megértését csoportvezetői tekintély helyreállításához. A gyáregységvezető megértő ember volt, és ígéretet tett, hogy a legközelebbi termelési értekezleten alaposan megmossa a művezető fejét. Szerinte ugyan-az az illetékes művezető nem gyakorol megfelelő ellenőrzést, ezért fordulhat elő, hogy lopják a festéket.

A termelési értekezleten természetesen jelen voltak a művezetők, végighallgatták a fejmosást, és megmosott fejüket csóválták. Másnap felkeresték a vezérét, és közölték vele, hogy a gyáregységvezető rombolja a művezetők tekintélyét. Vajon a jövőben akad-e olyan csoportvezető, aki hallgat arra, amit egy művezető mond!

A vezér szórakozottan hallgatta a panaszt, de magában már eldöntötte, bizonyos mértékig igazat ad a művezetőnek. A legközelebbi gyáregységvezetői értekezleten kifejtette, nem tartja helyénvalónak az ügy ilyen elintézési módját. A bíráló megjegyzéseket mondják el lehetőleg mennél szűkebb körben. A termelési értekezlet nem arra szolgál, hogy azon oktatlanul rombolják a művezetők tekintélyét.

A gyáregységvezetők végül hallgatták a vezérét, és jelenlétében nem merték

csóválni a fejüket. Az értekezlet után azonban összeültek egy sörözőben, ahol annál szorgalmasabban csóváltak. Jóllehet, a vezéren és rajtuk kívül más nem vett részt az értekezleten, mégis attól tartottak, hogy az eset kiszivárog, híre kel, és ez súlyosan csorbítja a gyáregységvezetői tekintélyt. Elhatározták, hogy levelet írnak az Országos Lapnak, amelyben kifejtik: helytelenítik a vezér magatartását. Hogyan ki-vánhatják tőlük, hogy rendet tartsanak a gyárban, emeljük a termelékenységet, előkészítsék az új mechanizmust, ha a vezér ilyen megfontolatlanul csorbítja a gyáregységvezetők tekintélyt.

A lap igazat adott a gyáregységvezetőknek, feltárta az esetet és megírta, hogy ilyen esetben mi a helyes vezérigazgatói eljárás. Semmi esetre sem az, hogy a vezér maga alatt vágja a fát és csorbítja a gyáregységvezetők tekintélyét. A legkevésbé amit el lehet várni egy vezetőtől, hogy legalább vezetői tanuljon meg.

A vezérek elolvasták a cikket, és az utolsó mondatnál már nyúltak a telefonért. Egymást hívták, és a telefonkonferenciák után elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a minisztériumba. Nem azért, mint-ha nem értenének elvileg egyet azzal: nem árt, ha egy vezető tud vezetni. Elvileg az ügy eddig rendben lenne, a cikk konkrétan és ebben a formában mégis árt a tekintélyüknek, és elesen felvetődik a kérdés: hogyan lesz a jövőben tekintélye a vezérnek a gyáregységvezetők előtt.

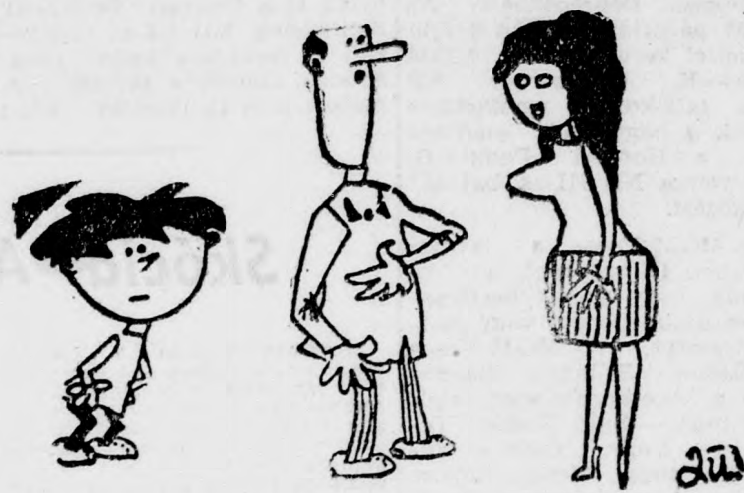
A minisztérium közvetítette a panaszt. Az Országos Lap főszerkesztőjének melege lett, és belátta, hogy az ügy minden jó szándéka ellenére is túllött a célon. Közölte a minisztériummal: helyre állítja a sértett vezérek megcsorbult tekintélyét, és lapjában megjelenít egy elvi cikket, amelyben minden név vagy kategória megjelölése nélkül, sőtét színekkel és mély realitással kifejtik, hogy a tolvajlás miért üldözendő, és a tolvajokat súlyosan meg kell büntetni.

A cikk megjelent, nagy feltűnést keltett, a sok-sok olvasó között természetesen elolvasták a tolvajok is, és csóválták a fejüket. Elvben egyet értettek a törvénnyel, amely a tolvajlást bünteti, de a cikket ebben a konkrét formájában a maguk szempontjából elfogadhatatlannak tartották. Elhatározták, hogy az igazságszolgáltatáshoz fordulnak védelemért, mert végtére nem lopják ők a tekintélyüket, és hogyan merészel majd egy ilyen cikk után egyetlen vállalat vagy munkautó osztály vállalkozni arra, hogy ötlet munkába állítsa.

Márpedig mi lesz az igazságszolgáltatással, ha ők munka nélkül maradnak?
Kerekes Imre

HUMOR
HUMOR

A modern dráma hatása

— A gyerek mind gyakrabban káromkodik, már megint színházban voltál vele?

— Hagyd már abba a bohóckodást, s keress meg a kacsát!

Az állatkertben

- Ez a férfioroszlán.
- Honnan tudod?
- Hosszú a haja.

KERESZTREJTVENY

ÁPRILIS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
16											
20											
25											
33	34										
38											
42											
47	48										
52	53										
58											
62											
66											
70											
74											

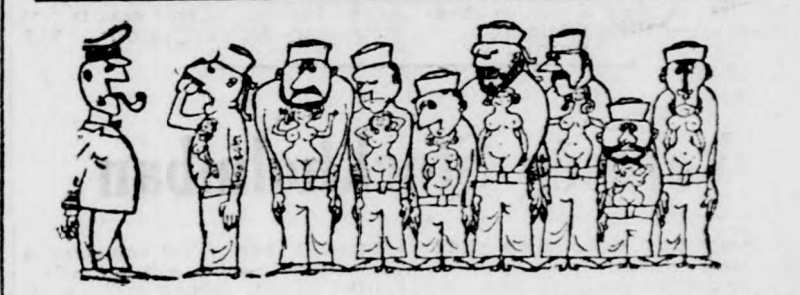
A vízszintes 26 alatti költő egyik verséből idézzük a vízszintes 1., függőleges 16. és a függőleges 3. számú sorokban.

VÍZSZINTES
1. A versidejét kezdete. 13. Bizalmas megszólítás. 14. NB!-es csapatunk nevéhez tartozik. 15. Francia — felség, megszólítás. 16. Előiról, hátulról hiányosan rámtékint (3) 17. Folyadékba. 18. Szabad töl-tesse! bíró atom. 20. Nem egészen rabló. 21. Alacsony hegy Celdo-móknél. 22. Német — karöltve, karanfogva. 24. Venyigére és róssa veszőre is mondják. 25. Figyelmeztető felhívás. 26. A költő neve. 29. Sajátját-e? 31. Vajon fohász? 33. Milyen tulajdonsággal rendelkező? (-). 35. Fejér megyei köz-kező? (-). 37. Ami „a” csíráit rejti. 38. Elkezdi. 39. Óriást energiájú sugárnyaláb gerjesztésére szolgáló berendezés (így is mondják) 41. A fej része. 42. G-nek egy félhang-gal való felemeléséből származó hang. 43. Megforgatom a kert föld-jét. 45. Személyis névmás. 47. Egy-mást követő betűk az abc-ben. 49. „E” — francia út, utca. 50. L. L. G. 51. Kimondott mással-hangzó. 52. Z. z. z. z. 54. Udvarol-na, dícsérne. 57. Nyakvédő (-). 58. Szintetikus. Áttetsző anyag (+y). 60. Döntetlen-e a sakkbán? 61. Az ercs. savas folyadék (így is mondják). 62. Esztendőnek. 64. Z. L. M. 65. Megy. 66. Eszrevetted. 68. Fe-nyők családjába tartozó növény. 69. I. L. R. 70. Franciáság (-). 73. Felületi borítás. 74. Ket szó — hívásnak eleget tett.

FÜGGŐLEGES
2. Nagy edénybe. 3. A függ. 16. folytatása. 4. Kiskabát. 5. Japán város. 6. Kérdőnévmás. 6/a. Hamis. 7. Kisváros Manchester köz-ében. 8. A. T. Z. 9. Ausztráliai város. 10. Kimondott mással-hangzó. 11. Japánhoz tartozó sziget. 12.

Reklámdő: a vízszintes 1., függőleges 16. és 3., valamint a vízszintes 26. számú sorok megfejtése. A borítéka „Keresztrejtveny” frando.B eküldési határidő április 26.

A Napló 1967. április 4-i száma-ban megjelent keresztrejtveny helyes megfejtése: — Bratislava — Óbuda Szentendré — Nemzeti Segély — Szabadság — Bécsújhely — Várőrdő.

— Kapitány uram, jelentem, a matrózok készen állnak a szépségkirálynő választására

GORIN:

Nem bizik bennem?

A taxi elvitt egy magas ház elé.
— Kérem — mondtam a sofőrnek —, ne kapcsolja ki az órát! Csak egy percre beugrom ide a vállalat-hoz s aztán megünnök tovább.
— A sofőr elégedetlenül hunyorgatott.
— Nem volna jobb mégis ha kifizetné? — kérdezte.
— Dehát minek — szoltam —, tovább utazom. Hát nem bizik bennem? Gondolja, hogy meglógok??
— Én nem gondolok semmit — mondta a vezető. — Az utasok különbözők, ki meglóg, ki nem lóg meg.
— Ó, szóval mégis azt hiszi, hogy fizetés nélkül itthagynom? Na jó. Itthagynom magának zálogban a kalapom.
— Ugyan hagyja — a sofőr sértődött arcot vágott —, minek nekem a maga kalapja? Hiszek és magának... Hagyja itt az aktatászkáját, és menjen.
— Vagy úgy? — felhördültem. — Kérem,

itt hagyom a táskámat. Csak — engedelmével — felírom a kocsi számát.
— Mit? — a sofőr elkomorult. — Nem bizik bennem? Gondolja, hogy telécelek? — Semmit nem gondolok — így én. — A sofőrök is különbözők: ki sapkát szeret hordani, ki aktatászkát...
— Ahá — mondta a sofőr. — Na rendben van. Írja a számot: MT 40-20. Csak előbb mutassa meg, mi van a táskában.
— Minek? — Hogy aztán ne követelődzön.
— Kérem! Nézze: a papírjaim vannak benne, könyvek és egy villanyborotva.
— A villanyborotva működik vagy rossz? — Mi az hogy rossz? Egyelőre még jó.
— Mit jelent ez az „egyelőre”? Nem akarom most itt kipróbálni!
— Ki tudja? Most éppen borotváltnak. Az arca puffadt. Bal oldalán szemölcs. A szeme színtelen...
— Megjegyzé magának a külsőmet? — rosszalóan szolt a sofőr. — Na jó. En is megnézem magát. Piszte. Kereksemű. Nem egyforma a füle... A bal oldalon tömés van a fogában...
— Ha így áll a dolog — begurultam —, akkor esnájuk hivatalosan! Itt vannak az irataim: személyi igazolvány, munkakönyv, házassági anyakönyvi kivonat. Fogja! És tudja meg, hogy rendez emberrel van dolga. Adja ide a magagét!

jük a kocsi számát, az MT 40-20-at.
— Elfelejtjük.
Barátságosan megveregettük egymás vállát.
— Hogy gondolhatam rosszat magáról? — csodálkoztam. — Olyan szimpatikus arca van. A szeme szürke, anyajegy az arcán...
— Maga is szép — mondta a sofőr. — Nagy szeme van. Tiszta a füle, ep a foga...
— Egy perc múlva jövök — szoltam.
— Kérem — így a sofőr —, unatkozni fogok maga nélkül.
Gyengéden egymásra mosolyogtunk, és kiszámtam a kocsi-ból.
Már a bejáratnál észrevettem, hogy nincs nálam a munkakönyvem.
— Lám, a gazem-ber! — villant eszem-be. — Szóval mindenestre magánál hagyta a munkakönyvet... Na seba! Nem fog elismerni... En meg kiszúrtam a kocsi egyik hátsó gumiját, Oroszból fordította
Verecs József

— Csend legyen, gyerekek! Apu gyakorol

Pontosabban szólni nem annyira Debrecen—Lublin, hanem: Napló—Sztandar Ludu. De ha már a címmel tartunk, még valamit erről. Csúpan egy szó ismeretlen benne: Lublin. M4 is jelent, miről beszél nekünk?

A város kezdetei régmúlt időkbe tekintenek vissza. Az ásatások arról tanúskodnak, hogy már a korai kőkorszakban emberek éltek itt. Lublin mint jelentősebb település 810 körül keletkezett. A korai középkorban a poroszok, tatárok, ukránok és litvánok többször megtámadták. Felváltották, elpusztították — utjaépült, hogy aztán ismét rombolás áldozata legyen. De állhatatosan tartotta magát, és fennmaradt. Mint ezeknek az időknek emléke, megőrződött az egyik városrész neve: Tatary (Tatárok).

A XV. században kialakuló lengyel—litván állam Lublint az első nem hivatalos főváros szerepével ruházta fel. A város hatalmas történelmi jelentőségét annak köszönheti, hogy 1569-ben itt hozták létre Litvánia és az ún. Rusz részvételével a Lengyel Uniót.

Az I. világháború idején városunk a felszabadítási és függetlenségi mozgalom jelentős központjává vált. 1918 november 5-én itt alakult meg a Munkás- és Parasztküldöttök Tanácsa, két nappal később pedig a Lengyel Köztársaság első Ideiglenes Kormányára. Azt mondhatjuk, Lub-

A Tatary-lakótelep

teségeinek és szenvedésének még nem teljes képe. De nemcsak a megszüntetett borzalmak, 1944. július 24-én Lublin felszabadult. A szabadságot a szovjet hadsereg és a lengyel hadsereg I. hadosztálya hozta néhány napig tartó adáz harc után. A katonák nyomában a már szabad Chełmől a lengyel népi felszabadító bizottság Lublinba tette át székhelyét.

Lublin immár harmadszor Lengyelország ideiglenes fővárosa lett. Népünk és városunk történetében új kor kezdődött. Még alig több mint húsz éve tart, de máris korábban nem tapasztalt hatal-

tesült, ami körülveszi a híres lublini várat. Nagy gondossággal és komoly beruházásokkal újjáépítették és helyreállították az Óváros műemlékeit. Országos viszonylatban is városunk büszkesége, az egykori nyílt mezőn felelített gyönyörű városrész: a Mickiewicz lakótelep. Jelenleg több mint 7000 ember lakik itt. Közlekedés létesült a Sowacki-lakótelep, és már épül egy harmadik is.

Nem kisebb büszkesége Lublinnak az Egyetemváros sem. A hallgatók és tanárok lakóépületeinek egész együttese ez, a modern ebédvel és más intézményekkel együtt. Kiegészítik mindezt a lublini felsőoktatási intézmények már felelített és épülő imponáns épületei.

Egykor szegény és elmaradott városunk az erőteljes gazdasági fejlődés mellett fontos kulturális centrummá vált a népi Lengyelországban. E téren hazánk keleti részének központja. Jelenleg Lublinban öt felsőoktatási intézmény van: a Maria Curie-Skłodowska Tudományegyetem, Orvostudományi Egyetem, Agrártudományi Főiskola, Mérnöki Főiskola és az Európában egyedül álló Katolikus Egyetem. Városunkban összesen több mint 12 000 egyetemi és főiskolai hallgató van.

Lublin 2000-ben

Az idő szárnyán utazunk a kétezredik év Lublinjába!... Mintegy 500 000 ember lakja. A város területe körülbelül 4000 hektárral nőtt. Lublin centruma 390 hektáros területet foglal el. Nagyszágához illően a nagyvárosok közigazgatási, szolgáltatási és kereskedelmi szerepét tölti be. Tele van toronyházakkal, parkolóhelyekkel, terekkel, üzletekkel, hivatalokkal, éttermekkel és presszókkal.

Lublin központi része közigazgatási-kereskedelmi jellegű. Kialakult egy másik városközpont (a Május 3. utca környékén), ami kulturális jellegű. Itt emelkedik a Filharmonia épülete, egy igazán nagy előadóterem, modern mozik, a Vajdasági Kulturális Központ székháza. Az említett épületeket parkok övezik amelyek kényelmesen megközelíthetők, sok parkolóhely van közelükben.

De a Nagy-Lublin nemcsak a város közepe. Gondoltak külső városokra is. Elsősorban jelenlegi büszkeségünk, a szó-

vetkezeti lakónegyed terjeszkedik. Épülettömbjei körülveszik az egész Rury nevű városrészt. E lakónegyed szolgáltató központja 20 hektáros területet foglal el. Különböző áruházak, színházak, mozik, szállodák, éttermek, presszók épülnek.

Czechów, az eddig sötét, szegény városnegyed neofényben úszik. Az elhanyagolt, üres tereken 40 000 embernek otthont adó gyönyörű, modern lakótelep terjeszkedik.

Nagy-Lublin terveit a lub-

lini tervezők gondosan készítik. Már készen van az 1980-ig előreteljesülő városgazdálkodási terv. Ennek alapján a város öt különböző része számára öt részletes tervet készítenek. De megvannak már a 2000-re megvalósítandó tervek vázlatai is.

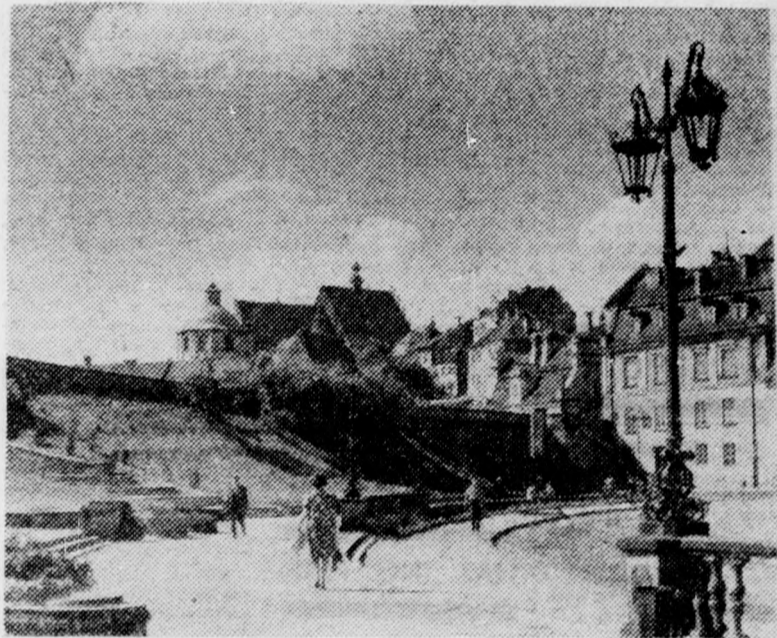
A most folyó ötéves tervben (1967—70) több olyan objektum épül, amelyek Nagy-Lublin architektúrájának súlypontjai lesznek. Többek között az Orbis szálló, a Bar Sasaki, a Divatház, a Vajdasági Ügyészség épületei, a

mezőgazdasági szervek 11 emeletes toronyháza, a Nemzeti Bank épülete, a körzeti orvosi rendelő.

A Nagy-Lublin nem csupán a képzelet szüleménye. Városunk összehasonlítását a háború előtti Lublinnal szintén a fantázia szárnyalásának vehették volna. Valóság ez, a népi Lengyelország valósága.

Es Nagy-Lublin is bizonyára ilyen valósággá válik.

Fordította:
Molnár István

Óváros

Lin másodszer vált Lengyelország fővárosává.

A két világháború közötti időkben Lublin olyan vidék közigazgatási centrumának nyomorúságos életét élte, amely elhanyagolt és rendkívül elmaradott, gyengén iparosított mezőgazdasági terület volt. Az egész országhoz hasonlóan a II. világháború és a német megszállás városunkra is újabb csapásokat mért. Komoly ember- és anyagi veszteségeket szenvedett. A lublini gettó felszámolásakor 40 000 zsidót öltek meg. A Majdanekben levő koncentrációs tábor áldozatainak és a lublini várbombázások áldozatainak száma szinte felmérhetetlen. Sok embert pusztítottak el a Rury, Czechówek, Kalinowszczyzna elnevezésű városrészekben is. Az „Órás ház” pincéiben a Gestapo 7000 foglyot őrzött. Mintegy 300 épület pusztult el — és mindez városunk vesz-

mas átalakulásokat, változásokat hozott.

1945-ben Lublinban 99 000 ember élt, jelenleg 216 000. A háború előtt az iparban foglalkoztatottak száma alig 3000 volt, ma több mint 30 000. A város a két világháború közötti időkben nem rendelkezett ipari nagüzemmel, ma viszont nagy teherautógyárral (FSC), a Lublin melletti Swidnikben levő közlekedési eszközök gyárával és mezőgazdasági gépgyárral dicsekedhet. Az említettek kívül a városnak nagy cukorgyára, több kisebb gyára (mint a bőripari termékeket feldolgozó Lubgal), mérleggyára és sok más üzem van.

Nagy lendülettel folyik a lakásépítés. Újjáépítettek számos elpusztult házat, de egészen új városrészek is épülnek. A vár környékének romjai és törmelékei helyén, ahol a gettó volt, új lakónegyed lé-

HAJDÚ-BIHARI Világ proletárvárosa, egyesüljétek!

XXIV. évf., 89. szám
Ára: 80 fillér
1967. április 16.

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

BALESETI JEGYZŐKÖNYV

Több figyelmet, nagyobb fegyelmet, kerékpárosok!

Az elmúlt héten nyolc közúti közlekedési baleset történt Hajdú-Bihar megyében. A balesetek felét kerékpárosok okozták.

Dömpér alá került a kivilágítatlan kerékpárral

Veress Gábor Debrecen, Péterfia dűlő 1. szám alatti lakosról el lehet mondani: egy hajszálon múltott az élete. A 37 éves téglagyári segédmunkás kivilágítatlan kerékpárral igyekezett hazafelé április 14-én este 7 óra tájban. Menet közben át-hajtott az úttest menetirány szerinti bal oldalára is. Így fordulhatott elő, hogy a Balmazújváros felé vezető úton szabályosan haladó dömpér elé hajtott. **Barna Sándor** Szabolcs, Dózsa György utca 20. szám alatti lakos, a dömpér vezetője igyekezett elkerülni az összeütközést, de balra nem tudott kitérni más járművek miatt. Hirtelen fekezett, a szabálytalanul haladó kerékpáros és a dömpér mégis összeütközött. A négygyermekes Veress Gábor kerékpárjával a dömpér alá esett, szerezcsére azonban nem került a kerekek alá, a dömpér áthaladt fölötté. A figyelmen kívül hagyott kerékpáros megúsza a balesetet. De nagyon is közel volt a tragédiához. Hajszálon múltott, hogy nem maradt kereső nélkül családja. A rendőrségi vizsgálat tart.

Ittasan kerékpározott

Kalmár József Debrecen, Torockó utca 40. szám alatti lakos, téglagyári rakodómunkás április 13-án, a munka befejeztével betért a debreceni Kishegyesi úton levő italboltba, és megivott két korsó sört. Aztán kerékpárra pattant, s elindult hazafelé. Közben áttért az úttest menetirány szerinti bal oldalára. Vele szemben kerékpározott **Izsó Sándor** Debrecen, Veréb dűlő 60. szám alatti lakos, aki a kerékpár csomagtartóján vitte feleségét. **Kalmár József** kerékpárja hozzáért a másik kerékpárhoz, **Izsó**

Négy baleset. Négy intő példa. A kerékpárosoknak sokkal jobban kell vigyázniuk. Sokkal nagyobb fegyemmel kell közlekedniük. A közlekedési szabályok a kerékpárosokra is kötelezőek.

A tapasztalat azt mutatja, a sorozatos balesetek azt igazolják, hogy a kerékpárosok zöme mit sem ad a közlekedési szabályokra, előírásokra. Még mindig nagyon sok a kivilágítatlan kerékpár. Soknak rossz a fékberendezése. S túl a műszérihibákban, a kerékpárosok

Villamos elé tolta kerékpárját

Ugyancsak április 14-én Debrecenben, a Szabadság útján okozott közlekedési balesetet egy kerékpáros a figyel-

metlenségével. **Filep Andrásné** Debrecen, Bercsényi utca 59. szám alatti lakos a III. kerületi Tanács épületéhez akarta áttolni a kerékpárját a villamosmossinok. Előbb azonban nem nézett szét. Az éppen odaérkező villamos elütötte a kerékpárost, és a kerékpárral együtt 8 méterrel át toltta maga előtt. **Filep Andrásné** szerezcsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

Szabálytalanul hajtott az úttestre

Április 10-én Debrecenben, a Bethlen Gábor téren történt kerékpáros baleset. **Jónás Béla** Debrecen, Simonffy utca 31. szám alatti lakos a Hatvan utca és a Bethlen Gábor tér sarkán levő italbolt előtt állt kerékpárjával. Az ott levő megállóba éppen egy autóbusz érkezett. **Jónás Béla** még a gyalogjárán felült kerékpárjára, és az álló autóbusz előtt hirtelen kihajtott az úttestre — az autóbust motorjával éppen kikerülő **Kerekes Péter** Debrecen, Nagyhegyes, Határrész 7. szám alatti lakos elé. Az összeütközést nem lehetett elkerülni, és a figyelmen kívül hagyott kerékpáros könnyű sérülést szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

elvezette egyensúlyát s felborult. **Izsó Sándorné** könnyebb sérüléseket szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

Szabálytalanul hajtott az úttestre

Április 10-én Debrecenben, a Bethlen Gábor téren történt kerékpáros baleset. **Jónás Béla** Debrecen, Simonffy utca 31. szám alatti lakos a Hatvan utca és a Bethlen Gábor tér sarkán levő italbolt előtt állt kerékpárjával. Az ott levő megállóba éppen egy autóbusz érkezett. **Jónás Béla** még a gyalogjárán felült kerékpárjára, és az álló autóbusz előtt hirtelen kihajtott az úttestre — az autóbust motorjával éppen kikerülő **Kerekes Péter** Debrecen, Nagyhegyes, Határrész 7. szám alatti lakos elé. Az összeütközést nem lehetett elkerülni, és a figyelmen kívül hagyott kerékpáros könnyű sérülést szenvedett. A rendőrségi vizsgálat tart.

Ittasan kerékpározott

Kalmár József Debrecen, Torockó utca 40. szám alatti lakos, téglagyári rakodómunkás április 13-án, a munka befejeztével betért a debreceni Kishegyesi úton levő italboltba, és megivott két korsó sört. Aztán kerékpárra pattant, s elindult hazafelé. Közben áttért az úttest menetirány szerinti bal oldalára. Vele szemben kerékpározott **Izsó Sándor** Debrecen, Veréb dűlő 60. szám alatti lakos, aki a kerékpár csomagtartóján vitte feleségét. **Kalmár József** kerékpárja hozzáért a másik kerékpárhoz, **Izsó**

Négy baleset. Négy intő példa. A kerékpárosoknak sokkal jobban kell vigyázniuk. Sokkal nagyobb fegyemmel kell közlekedniük. A közlekedési szabályok a kerékpárosokra is kötelezőek.

A tapasztalat azt mutatja, a sorozatos balesetek azt igazolják, hogy a kerékpárosok zöme mit sem ad a közlekedési szabályokra, előírásokra. Még mindig nagyon sok a kivilágítatlan kerékpár. Soknak rossz a fékberendezése. S túl a műszérihibákban, a kerékpárosok

Villamos elé tolta kerékpárját

Ugyancsak április 14-én Debrecenben, a Szabadság útján okozott közlekedési balesetet egy kerékpáros a figyel-

Szökőkút a Plac Litewskin

(Foto: Jan Huzar)

HAJDÚ-BIHARI

XXIV. Évf. 89. szám
Ára: 80 fillér
1967. ÁPRILIS 16.

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

KÉT JÁRÁSI

Az utóbbi n...
sági munkáknak...
tott ugyan a...
tellen terület...
szen sok hely...
kat. Két járási...
lyan érdeklőd...
re hogyan hala...

Püspök

a má...

A püspökládá...
21 500 holdnyi...
fejtrágyázást...
zett terület...
kán már megt...
dék területen...
gyázással egy...
res gyomirtás...
ni. Számos term...
már befejezte...
gyomirtást, így...
Vörös Csillag, a...
suth, a bárá...
pökladányi Máj...
Termelőszövetk...
nagymértékben...
időjárás a tav...
megkezdését, pe...
rilet — több...
ezer hold — vá...
kát. Eddig meg...
száz holdon síke...
szántást elvége...
van már a járá...
kétezerégyezer...
vetésterület...
már elvetettek...
egyharmada is...
1690 holdon ter...
ban burgonyá...

Ha

már...

Ugyancsak a...
laj hátráltatja...
menyi termelő...
is a tavaszi sz...
mint 13 ezer ho...

Megéri

a mo...
küldő

Vasárnap éjje...
senko, a M...
Legfelső Tan...
gének elnöke...
tagú baráti kü...
zett Budapestre...
dődött moldovai...
pok alkalmáb...
sággal együtt...
delegáció is...
művészek és gy...

Filmkörté

Franz

A Német Sz...
ségpárt VII. k...
kalmából Fra...
NDK budapesti...
gének sajtóat...
külföldi sajtó...
mutatták a „Te...
politikai dok...
továbbá a „Ber...
dokumentumfil...